

Naročnina listu: --

Celo leto . . . K 12--

Pol leta . . . 6--

Četrť leta . . . 3--

Mesečno . . . 1-20

Zunaj Avstrije: ----

Celo leto . . . 15--

Posamezne številke

16 vinarjev. --

Uredništvo in upravnništvo Maribor
Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

STRAŽA

Inserati ali oznanila

se računajo po 18 v.
od 6 redne petivrstice: za
večkratnih oznanilih velja
popust.„Straža“ izhaja v po-
deljek in petek popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Czerninov padec.

Brídka žalost in kipeči gnev sta prešinila vse nacionalne nemške stranke od krščansko-socialne do vsenemske in nemškutarske. S solzami se mešajo psovke in kletvice. Za svojim ljubljencem, za grofom Czerninom jokajo, tiste pa, ki so povzročili njegov padec, preklinjajo.

Nemškonacionalnemu razpoloženju daje duška „Marburger Zeitung“ s svojo znano odurno in surovo pisavo, ki je odsev nemškonacionalne kulture na Spodnjem Štajerskem. V svojem uvodniku dne 17. aprila piše: „Ne po svoji, marveč vsled krivde neodgovornih činiteljev je padel grof Czernin, in kakor vsikdar, kadar se veselijo naši nasprotniki, se v Avstriji vsled Czerninovega padca veselijo in vris-kajo javni gobci (kakšna omika?) Čehov, Jugoslovanov in boljševikov . . . Sedaj pleše dvorna kamarila, plešejo češki in jugoslovanski Masaryki, laški farji in politika spodnjih ženskih kril.“

Iz nemškonacionalnega gneva in jada more in mora spoznati vsak, če bi tudi bil udarjen z umsko slepoto, kaj je bil Czernin Nemcem. Bil jim je voditelj, kakor ga že dolgo niso imeli na ministrskem sedežu. Bil je kot zunanji minister nemškonacionalni agent, ki je oskrboval nemškonacionalne imperialistične, politične in gospodarske posle. Kot nemškonacionalni politik je skušal tudi posegati v avstrijsko notranjo politiko ter je oviral in očrnjeval upravičene zahteve Slovanov, zlasti Čehov in Jugoslovanov.

Mož takih nazorov ni nikdar sodil za avstrijskega zunanjega ministra. Zato je tudi moral odstopiti po preteku 16 mesecev. Škoda, da ni šel že prej. Če bi se ga bilo prej pahnilo z ministrskega sedeža, bi morda mir v Brestu-Litovskem imel drugo obliko in drugo vsebino in splošni svetovni mir ne bi bil še tako daleč odmaknjen sedajnosti.

Krivda Czerninovega ministrovanja je bila v tem, da ni dosledno izvajal mirovnega gesla našega cesarja: brez aneksij in odškodnin, brez političnih in gospodarskih nasilnosti. Preslab je bil, ker prepoln nemškonacionalne ideologije in preraven pravega avstrijskega političnega duha, da bi se bil odlo-

no ustavljal aneksionističnemu gibanju na Nems-kem. Mirovna resolucija nemškega državnega zbora z meseca julija 1917 bi mu bila služila kot dragoceno in močno sredstvo in orožje za boj proti vsenemškemu aneksionizmu. Pa je bil prevelik slabič za tak boj. Zavezniško vdanost napram Nemčiji, katero je venomer povdarjal, je smatral kot tako dolžnost, da je Nemčiji puščal pri določitvi pravcev za zunanjo politiko popolno prvenstvo. Tako se je jačil vsenemški aneksionizem ter je dosegel v miru v Brestu-Litovskem zmagovalje, o kakršnem prej niti sanjal ni. Ta mir je vse drugo samo ne mir brez aneksij in odškodnin, brez političnih in gospodarskih nasilnosti. Zato tudi ni čuda, da je od tega miru dalje vedno bolj rastla nezadovoljnost našega cesarja s Czerninovo politiko.

Czernin je to čutil. Vedno bolj se je oddaljeval od mirovne naloge, ki jo je sprejel od svojega cesarskega gospoda. Z zmago vsenemskega aneksionizma je bilo pokopano vsako upanje na skorajšnji sklep miru v Evropi. „Kaj pomaga“, piše „Arbeiter Zeit.“ (16. aprila), „vsa diplomatska mirovna strategija, kaj pomagajo vsi mirovni govori, s katerimi se naj iščejo stiki in zveze. Če pa se je v velikem glavnem stanu sklenila in zapečatila velika ofenziva, ki bi naj vse strla in priborila aneksije? Nemčija, ki nadvladuje vsej četverozyezi, hoče svoj zmagoviti mir (Siegfrieden), in kdor hoče zmagoviti mir, mora vojno nadaljevati.“ Vojna za svetovno nadvlado med Nemčijo in Angleško ter Ameriko je stopila v zadnji, odločilni štadij. O miru še ni sledu.

Tako je Czernin postal nervozen. Dne 2. aprila — drugim ljudem se to rado pripeti 1. aprila — je Czernin obsedel na limončkah lastne razburjenosti. V svojem govoru pred zastopniki dunajskega mestnega sveta je hotel ljudsko nevoljo, ki je proti njemu začela dvigati svojo glavo, uravnati v smer proti notranjim sovražnikom ter je z nečuvno drznostjo napadel voditelje češkega naroda in s tem tudi češki narod sam. Drugo strelico pa je naperil na francoskega ministrskega predsednika, kojega mirovni poizkus je diskreditiral pred svetovno javnostjo. Od trde kože Clemenceaujeve pa je ta pušica priletela nazaj

ter je Czernina samega smrtno ranila. V svoji nerodnosti je Czernin v razpravo o mirovnih poizkusih tudi vpletel osebo našega miroljubnega cesarja. Tako se je izkazala njegova popolna nesposobnost za velevažno službo v tako resnih in odločilnih časih. Dne 14. aprila — torej ne celih 14 dni po onem ponesrečenem govoru — je dal ostavko, ki je tudi bila sprejeta.

Jugoslovani smo vedno bili odločni protiniki Czerninove politike ter smo jo obsojali kot neavstrijsko. Z zadovoljstvom vzamemo na znanje, da so upravičenost naše sodbe sedaj tudi spoznali na kompetentnem mestu. Usodo naše države v razmerju do drugih držav ne sme več voditi človek, ki gori za prvenstvo in nadvlado Nemcev in Madžarov v naši monarhiji, marveč mož, ki je odločen, odkrit in dosleden pristaš sporazumnega miru na temelju pravičnosti za vse narode in prava o samoodločbi vseh narodov. S črnimi oblaki je Czernin — nomen est omen — zatemnil naše zunanje-politično obzorje. Naj bi se njegovemu nasledniku posrečilo pregnati te črne oblake ter na naše obzorje kmalu pričarati solnce miru!

Češko jugoslovanska
vzajemnost.

V Pragi se je vršilo v soboto, dne 13. aprila, veliko protestno zborovanje proti znanemu govoru grofa Czernina. Kraljevska Praga je preživela v zgodovini malo tako slavnostnih dni. Bil je to dan narodne prisega, da ostane vse ljudstvo verno in zvesto ideji svobode in samostojnosti češko-slovaškega naroda. Ta dan pa se je tudi slovesno obnovilo češko-jugoslovansko bratstvo. Zborovanje se je vršilo v praški mestni poštovalnici. Poleg velikega števila Čehov iz vseh čeških pokrajin in zastopnikov slovaškega naroda so došli na zborovanje tudi Jugoslovani. Razven predsednika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca in poslanca Gostinčarja so prišli sledeči poslanci hrvatskega naroda: dr. Pavelić, dr. Kovačević, Peršić, dr. S. Budisavljevič, Valerijan Pribičević, pl. Hrvoj, zastopnik hrv. seljačke stranke Stjepan Radić, nadalje predstavitelji raznih kulturnih organizacij, med njimi dr. Lazar Car in prof. Oton Kuce-ra, zastopnik mesta Zagreb Milan Krešić, posebno

LISTEK.

Bojba za svetovno nadvlado.

Najdrznejša domišljia imperializma si nikoli upala sanjati o možnostih, o katerih se zdi, da se utegnejo zdaj uresničiti. Razsul ruske armade je prevrgel razmerje moči v Evropi. Zvišal je moč Nemčije tako, da ka' takega ni nihče slutil. Dočim nemške armade na zapadu porivajo nazaj velikanske armade Anglije in Francije, so na vzhodu nemške čete zavzele Helsingfors, Charkov in Odeso, se istočasno nemški bataljoni bojujejo pri Jeruzalemu.

Zdi se, da je sedaj postalo možno to, kar si nemški imperializem ni nikdar drznil upati: nespodbojno vladstvo Nemčije v Evropi, nemški imperij od Severnega ledenega morja do Perzijskega zaliva.

Mir, sklenjen v Brestu-Litovskem, je spravil pod nemško interesno sfero Finsko, Estonsko, Livonsko, Kuronsko, Litevsko, Belo Rusijo, Poljsko in Ukrajino. Od finskih morskih obal Severnega in Bele-ga morja do ukrajinske obali Črnega morja se razteza ozemlje, obljubeno z 60 milijoni prebivalcev, o zemlje sedem narodnosti, katero je podrejeno nemškemu vrhovnemu armadnemu poveljstvu.

Na tem ozemlju bi se naj ustanovile male in srednjevelike države, ki bi naj bile z gospodarski, političnimi in vojaškimi pogodbami trajno zvezane z Nemčijo. Tem sledi Rumunija, kjer si Nemčija zasi-

gura petrolejne izvirke, železnice in pristanišča, in končno Turčija, kjer so že v mirnih časih nemški častniki vežbali turško armado, nemški uradniki organizirali upravo in nemški kapitalisti gradili železnice. Na ta način bi naj bil na vzhodu velikansk prostor podložen nemškemu vplivu.

Tam na Litevskem, v Beli Rusiji, na Poljskem in v Ukrajini se nahaja neizčrpljiv rezervoar delavskih moči, ki so poceni, so brez vsakih zahtev, in te hoče prusko junckerstvo spraviti na svoja polja in nemški premogovni magnati v svoje premogovnike. Tam v rodovitnih ozemljih z naglo naraščajočim prebivalstvom se opirajo nemški industriji novi trgi za tovarniške izdelke kot nadomestilo za izgubljene trge v Angliji in onkraj Oceana. Tam se nudi nemškemu kapitalu prilika za industrijska in druga, bogate dobičke obetajoča podjetja. Še je treba posekati gozdove na Finskem, razviti pridelovanje sladkorja v Ukrajini in dvigniti skrite zaklade rud v Armeniji. Vzhodno morje bi naj bilo s kanalom zvezano s Črnim morjem.

Po tem kanalu bi naj Nemčija v bodoči vojni dobivala žito iz Ukrajine, volno iz Anatolije, bombaž iz Mezopotamije in Cilicije in kavo iz Arabije. Ko bo vse to izvršeno, bi se Nemčiji ne trebalo bati nobene blokade več!

Med tem pa udarja Hindenburg na zapadu na sovražne armade; tudi tamkaj bi se naj moč Nemčije povečala. Na rudah bogato ozemlje francoske Lotaringije bi naj pripadalo Nemčiji in Franciji bi ostali le še rudniki v Normandiji, ki bi za kako veliko industrijo ne zadostovali. Belgija bi naj bila s trdnimi pogodbami zvezana z Nemčijo, da bi Franci-

ja, izpostavljena istočasno na severu in na vzhodu nemški moči, si ne upala več pričeti nobene vojne z Nemčijo.

Na ta način bi se naj območje Nemčije raztezalo od Antwerpna do Kuveita ob Perzijskem zalivu, od Helsingforsa do Sinajskega polotoka. Nekoč se je reklo: Naša bodočnost je na morju — danes se pa bere to drugače: Če bi Nemčija morala prepustiti nadvlado na morju Anglosaksonom, ji pa mora vsaj kontinent biti počložen. Nemški imperializem sanja sedaj o sistemu gospodstva, kakoršnjega še svet ni videl, odkar je razpadla svetovna država starih Rimljanov.

Temu se pa protivita Anglija in Amerika. Anglosaksi, ki so iz male Anglije ven obljubili vso veliko Severno Ameriko in Avstralijo, Južno Afriko še le nedavno s silo zavzeli, zatem priklopili k Angliji z modro državno umetnostjo, ki so si podjarmili Egipt, veliko Indijo z njenimi 300 milijoni prebivalcev, ki obvladujejo vse velike ceste svetovnega prometa z ognjem svojih obrežnih topov in ki z učinkujočo privlačno silo svoje demokratične civilizacije kakor tudi z še bolj učinkujočo silo zlata vežejo na-se ljudstva Južne Amerike in Vzhodne Azije — ti so dosedaj bili gospodarji sveta in so upali, da bodo vsled ogromno naraščajoče energije Severne Amerike vedno bolj neoporečno gospodovali nad svetom.

Sedaj pa ne marajo trpeti vedno bolj naraščajoče moči svojega mlajšega tekmeča za svetovno nadvlado. Če zmaga on na suhem, ostanejo ti gospodarji na morju. Če na suhem zasede vedno več novega ozemlja, mu zapre njihovo vojno brodovje, uvoz bombaža in pšenice, niklja in bakra. Tako se torej borijo

odposlanstvo hrvatskega narodnega žensitva z gospo-
mi Frangešev, Kovačevićev in Ivekovićev, razni
zastopniki jugoslovanskega časopisja itd. — Smeta-
nova dvorana je bila slikovito okrašena.

Jugoslovani prihajajo.

Tik pred 11. uro so vstopili v spremstvu dr.
Samala jugoslovanski odposlanci, na čelu jim posla-
neec dr. Korošec. V dvorani se je dvignila burja odu-
ševljenja in zadoneli so gromki klici „Živeli jugoslo-
vanski bratje!“ Zunaj na zvoniku so zvonovi nazna-
njali 11. uro. V tem trenutku so zabučale velike or-
glje na estradi in mogočen zbor najboljših praških
pevcev je zapel stari češki koral „Kdo iste Boži bo-
jovnici...“ Ginja v dno srca je nepregledna mno-
žica poslušala akorde častiljive pesmi, ki je spre-
mljala davne prednike k boju in zmagi. Svečano so
donele orglje in narod je v duhu primerjal davne dni
svojega boja, veliko svojo preteklost z veliko in uso-
depolno svojo sedanjostjo.

Predsednik Češkega Svaza poslanec Stanek je
v navdušenem govoru pozdravil došle goste, posebno
brate Jugoslovane. Rekel je med drugim: V dno du-
še vzradošeni kličemo „dobrodošli!“ našim milim
bratom s slovanskega juga, našim dragim, zvestim,
zanesljivim sobojevnikom bratom Slovence, Hrvatov
in Srbom! (Zborovalci se dvignejo raz sedeže in z
burnim ploskanjem pozdravljajo goste.) Odlični tova-
riši v skupnem boju so dospeli med nas, da z nova
posvedočijo svoje edinstvo in svojo vzajemnost z na-
mi, da ojačijo in pobudijo nas in sebe, da se ogre-
jejo z nami pri skupnem ognju svetega žarečega na-
vdušenja za skupno stvar, za skupni ideal in skup-
ni cilj. V imenu celega naroda Vas pozdravljam kar
najsrčnejše! Češki narod in narod slovensko-hrvatsko-
srbski sta verna zaveznika, ostaneta zaveznika v
trpljenju in žalosti, v boju in zmagah, dokler ne do-
sežeta cilja, ki sta si ga postavila. (Burno pritrije-
vanje.) Mili prijatelji s slovanskega juga! Recite
vsem svojim bratom, da so danes naše duše in naše
misli pri njih in da ostanete pri njih v slogi in edi-
nosti. Recite jim, da vihra nad Vami in nami ena
zastava, da imamo eno geslo, eno taktiko, eno pove-
lje: za Vašo in našo svobodo, za Vašo in našo pravi-
co, za Vašo in našo samostojnost in enakopravnost,
za Vašo in našo bodočnost! (Zborovalci se znova dvig-
nejo in oduševljeno pozdravljajo jugoslovanske za-
stopnike.) — Glede na Czerninove izbruhe je rekel
Stanek: „Mi nismo veleizdajniki, mi smo le verni
služabniki svojega naroda. Mi trdno verujemo, da
narod vstane kakor zid in vsiklikne enega glasu:
Kvišku srea! V tesnih vrstah naprej! Naj bije grom
in šviga strela, naša bo bodočnost, naša bo zmagala!“
(Burno vsklikanje in ponavljanje zadnjih govorniko-
vih besed je zaorilo po dvorani)

Prisega češko-slovaškega naroda.

Nato je stopil pred narod slavni češki pisatelj
Alojzij Jirasek, najbolj popularni mož češkega nara-
da. Jirasek je z nekoliko tresočim, pa vendar jasnim
glasom čital prisego češkega naroda. Cenzura je be-
sedilo prisige v časopisju skrčila do polovice. Bese-
dilo, dovoljeno od cenzure, se glasi:

„Strašna vojna celega sveta se približuje svo-

jemu višku. V bolesti in grozotah trpi nepregledna
množina češkoslovaških mož in žena. V potokih je te-
kla in še teče češko-slovaška kri na bojiščih. Naš
narod, opri in utrjen v trpljenju, je veroval in veru-
je, da bo iz viharja svetovne vojne končno tudi nje-
mu vzevelo boljše, novo življenje ter da bodo tudi
njegove splošnočloveške težnje posvečene s splošnim
mirom, ki bo človeštvo za vsikdar obvaroval, da bi se
današnja katastrofa ponovila. Nismo zahtevali in tu-
di sedaj ne zahtevamo nič drugega nego da živimo
svobodno, samostojno življenje, da prosti in svobodni
zagotovimo svoj obstanek, za čemer teže vsi zavedni
narodi celega kulturnega sveta. To je naša najsvete-
jša pravica, naše narodno in mednarodno pravo,
pravica naroda, ki si je pridobil zaslug za civiliza-
cijo sveta in ki je s svojo izobrazbo, s svojo pravno
močjo in svojim gospodarskim razvojem ponosno sto-
pil s svojim delom v prve vrste svetovnih demokra-
tičnih narodov. Taka je edina in složna volja nara-
da! Češkoslovaški narod! Zbrali smo se tukaj, da
kot tvoji poklicani zastopniki manifestujemo, da je
ves narod edin tako, kakor se nikdar v zgodovini!
Kakor skala trdno stoji za vsem, kar je njegovo za-
stopstvo izjavilo, v svoji slovesni in zgodovinski de-
klaraciji. Tako stojimo tukaj! In v trdnem, neomaj-
nem zaupanju v končno zmago svojih najsvetejših
pravic, v zaupanju na zmago pravice, na zmago pravi-
ce nad nasiljem, svobode nad suženjstvom, demo-
kracije nad privilegiji ter resnice nad lažjo, tu ob
velikem mejniku svetovne zgodovine dvigamo roko in
pri dragem spominu na naše očete prisegamo za da-
nes in vso bodočnost v mogočem soglasju naših
duš: Ostati hočemo na stališču, katero smo zavzeli!
Zvesti v delu, zvesti v boju, zvesti v trpljenju, zve-
sti do groba! Vstrajati hočemo vsi do zmagae! V-
strajati hočemo, dokler ne pozdravimo samostojnosti
svojega naroda! Živio češkoslovaški narod! Bodi mo-
čan in stanovit, tvoj čas bo prišel! Rasti, cveti
svoboden na svojih domačih poljanah v veliki bratski
družini svetovnih narodov v lašno srečo in v bla-
gor bodočega osvobojenega človeštva.“

Ves narod je zagrmel kakor en mož: „Prisega-
mo! Prisegamo!“ Burja navdušenja ni hotela potih-
niti. Zabučale so orglje in mogočno je zadonela pe-
sem: „Byvali Čehove.“

Pozdrav bratov Hrvatov.

Pozdravljen z mogočnim ploskanjem se je nato
dvignil poslanec v hrvatskem saboru dr. Ante Pave-
lič ter je, pooblaščen od vseh jugoslovanskih zastop-
nikov, izjavil v imenu jednotnega naroda Hrvatov,
Slovencev in Srbov:

„Slavni narodni zbor! Kot predstavitelj enot-
nega naroda Hrvatov, Slovencev in Srbov se Vam v
tem velikem trenutku najprvo zahvaljujem za prisrče-
ne pozdrave. Pred vsem izjavljam, da podpisujemo
vsako besedo, ki ste jo izgovorili. (Burna pohvala.)
Prišli smo k Vam, da bi se okrepili v boju proti s-
kupnim sovražnikom. (Burno pritrijevanje.) Mi Hrva-
ti, Srbi in Slovenci imamo z Vami Čehi eden cilj, s-
kupno in z istimi sredstvi se moramo zanj borovati!
Iskreno in pošteno Vam podajamo svojo bratsko ro-
ko. Popolnoma se zavedamo, da gre za politično v-
prašanje prvega reda. Grof Czernin je vrgel svojo

rokavico pred vsem Vam. Mi tu izjavljamo, da jo je
vrgel tudi nam in mi sprejemamo boj. (Burna pohva-
la.) Strnimo svoje vrste in nastopimo kot jednota,
nerazrušljiva češko-jugoslovanska jednota. (Odušev-
ljeno pritrijevanje.) Mi nismo prelivali krvi, da osta-
nemo robovi. Jugoslovansko vprašanje ne more in ne
sme biti rešeno le deloma. Pravo samoodločbe mora
biti realizirano za oba naroda, češki in jugoslovani-
ski, ki ostaneta za vso bodočnost za vedno in neraz-
ločljivo združena!“

Dr. Paveličevemu govoru je sledila burja prit-
jevanja, ki se je se stopnjevala, ko je stopil pred z-
borovalce načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Koro-
šec. Navzoči so navdušeno vsklikali „Slava!“ in je
trajalo zelo dolgo, predno je dr. Korošec mogel pov-
zeti besedo.

Govor dr. Korošca.

Mladi narod Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki
se nevdržno razvija višje in višje, je od nekdaj z
občudovanjem gledal na bratski narod češki. Del se
je od njega kulturnega in gospodarskega dela, pa i
v politiki nas je mnogokrat združila usoda. Toda od
trenutka, ko se je našemu narodnemu življenju bli-
žala največja nevarnost, smo se v politiki za vedno
združili k skupnemu pohodu. (Navdušeno pritrijevan-
je.) Skupno trpimo, toda tudi skupno delamo za osvo-
bolenje izpod tujega jarma, za zlato svobodo svojih
narodov. (Dolgotrajno ploskanje.) Ne strašimo se no-
benih groženj, nobenih obtožb. V nas in v Vas se je
uveljavilo prepričanje, da je z grozotami svetovne
vojne tudi za naš prišel veliki trenutek, ko moramo
vsemu svetu in sebi dokazati, da smo vredni svobo-
de, po kateri smo, naši očete in mi, tako dolgo za-
man hrepeneli. Zgodovinski trenutek nas je združil
za vedno, za vso bodočnost ne le nas zastopnike, tem-
več naše narode. (Zborovalci oduševljeno pritrijejo
in vsklikajo.) Navdaja nas srečna zavest, da smo si
edini v težkem boju. Češki narod je ravno kar slav-
nostno prisegel, da v tem boju za neodvisnost ne od-
neha, naj pride karkoli. Mi, ki smo priče Vaše pri-
sege, Vam v tem svečanem trenutku obljublamo, da
ostanemo Vaši zvesti sobojniki. Hočemo Vam doka-
zati, da smo Vam zvesti bratje. Skupaj smo trpeli,
skupaj se borujemo, skupaj bomo zmagali! (Cela
dvorana v nepopisnem navdušenju pritrjuje in slavi
bojno zavezništvo Čehov in Jugoslovancev. Orglje za-
donijo in slavnostno se razlega jugoslovanska himna
„Lepa naša domovina.“)

Nato še je pozdravil Jugoslovane dr. Kramar,
Slovake pa predsednik češkega sociademokratskega
kluba dr. Haberman, češko žensitvo pa poslanec Klo-
fač

Slavnostno zborovanje je zaključil posl. Sta-
nek. Ob koncu je tisočeri zbor zapel z nepopisnim
navdušenjem himno „Kje domov moj?“

Zunaj na trgu je množica prirejla posebno ju-
goslovanskim odposlancem in mojstru Jiraseku bur-
ne ovacije ter spremljala Jugoslovane v hotel. Ulice
so bile tako polne ljudstva, da je moral biti promet
električne cestne železnice ustavljen. Pred hotelom
„u zlate Husi“ je pozdravil nešteto ljudsko množico
poslanec hrvatskega sabora Stjepan Radić.

Čehi in Jugoslovani so ta dan nastopili složno

Nemci in Anglosaksi za moč na suhem in za vladst-
vo na morju, kontinent in ocean za svetovno nadvla-
do. Vsi manjši narodi in vse manjše države so za-
pletene v svetovni metež. Bojujejo se, ne da bi vedeli
za kaj; trpijo v zaledju pomanjkanje in umirajo na
bojiščih, privezani s tisočimi sponami na mogotece
tega sveta, vendar niso v stanju, da bi se odtegnili
temu svetovnemu sporu.

Narodom se ne more povedati, za kaj gre. Po-
ljudne besede zakrivajo prave cilje. Tukaj gre samo
za obrambo ogrožene domovine, tam samo za svobo-
do malih narodov, za rešitev meščanske omike pred
oboroženo silo. Toda nemški domovini, ki steza svoje
roke po nadvladi nad vsem kontinentom, že davno ne
preči več nevarnost poraza in od pete do zobov obo-
roženi, ljudi moreči britski imperializem, se že davno
bojuje več za svobodo narodov in za svetovni mir.
Treba je torej vreči med množico besedo „Alzacija-
Lorena.“ Zopet zavzeti Metz, ki je nemški po zgodo-
vini, pravici in jeziku in le surova sila ga je iztr-
gala — ta cilj mora francoske kmetje podžgati.

Strassburg, nemško Goethejevo mesto, braniti,
po katerem sega francoska poželjivost — ta cilj bi pa
naj nemško delavstvo držal skupaj in pokonci, ka-
kor da bi Francozi imeli sedaj, ko se nahaja Hinden-
burg pred mesti Bethune, Amiens, Soissons, še kaj
upanja, da bi kdaj marširali v Alzacijo! Kakor da
bi Anglija in Amerika zaradi vprašanja kake meje,
za katero se nista nikdar brigali, doprinali tako
težke žrtve na krvi in denarju! Pred enim letom je
bila Alzacija-Lorena morda še res predmet spora, a
dandanes se pa vrši borba za čisto nekaj drugega,
za neskončno večjo ceno.

Kakšen bo izid te svetovne borbe? Naj Hinden-
burg prodira še tako daleč, blokade ne bo mogel
preiti in ne prekoračiti morja, ne bo mogel prema-
tati Anglije in Amerike in ne bo mogel izvojevati
Nemčiji bombaža in kož, bakra, niklja, debelolistnic
in kavčuka, ki ga potrebuje. Anglija in Amerika na
obroč blokade zožita še tako, naj narode, ki v sveto-
vni metež se niso zapleteni, še tako utesnita, le da

ne bi prišel mernik pšenice in tudi ne funt bombaža
v Nemčijo, naj nadaljujeta vojno še toliko let —
Nemčije vendar ne bosta mogli izstradati, ker sedaj
razpolaga nad rodovitnimi deželami med Vzhodnim
in Črnim morjem. Tako se bo torej ta grozna borba
vendar morala končati na podlagi pobotanja in pra-
vičnega sporazumljenja. Toda čeprav bi se zgodilo to,
kar ni verjetno, če bi po naključju končno zmagala
ta ali ona država, kako dolgo bi se veselila te zma-
ge? Na vsem svetu se narodi probujajo. Noben ume-
ten vladni sistem se ne bo mogel dolgo držati. Nem-
ci so narod, ki šteje 70 milijonov duš. Njihov poskas-
zavladati nad vso Evropo, bi se končno moral končati
ravnotako, kakor se je končal Napoleonov. Anglosa-
kskov je komaj ena tretjina prebivalstva Indije; ne-
spametno bi bilo, če bi se mislilo, da bi mogli trajno
gospodovati svetu, kajti že davno in z vedno večjo
silo narašča nezadovoljstvo zoper evropsko gospodst-
vo na vseh vzhodu od Irana do reke Jangtsekiang.

Svetovni mogotci se borijo še enkrat za gospod-
stvo nad narodi, toda v dnu srca narodov že davno
naraščajo sile, ki bodo strle jarm vsake tuje vlade.

Naj v tem trenutku slavi zmago nemški ali pa
britski imperializem — bodočnosti pa kljub temu ni-
ma noben sistem nadvladja, pač pa ima bodočnost —
mirovna zveza svobodnih narodov!

„Arbeiter-Zeitung.“

Kako izgleda v Ukrajini?

Imeli smo priliko, da smo govorili z nekim pri-
jateljem, ki se je vrnil te dni iz Ukrajine. Marsikaj,
kar nam je ta prijatelj pripovedoval, bo gotovo zani-
malo tudi čitatelje „Straže“, katerim podajemo v na-
slednjem kratek izvešek:

Ko smo prišli v Ukrajino — je pripovedoval ta
naš prijatelj — nas so vpraševali:
— Po kaj ste prišli k nam?

— Prišli smo, da napravimo red!

— A kdo vas je klical? Mi ne.

— Ja, prišli smo, ker smo bili policani.

Morda vas je poklicala Rada. A t nas nič ne
briga. Mi vas ne potrebujemo. Napravim si že sam
red.

Rada nima nikake avtoritete pri udstvu in za
njene ukaze se nihče ne briga. Priprosti kmet se še
čuti Rusa in pravi, da je Rus. Enako a tudi inte-
ligenca.

— Kaj je Ukrajina? — To je sam ruska pro-
vincija in ukrajinstvo provincijalizem.

Tako misli in govori inteligenca.
A ta inteligenca je danes popolnoma pasivna.
Kakor v vsej Rusiji, vladata danes tu v Ukrajini
teror najnižje sodrge in — Židje.

— Prisostvoval sem proslavi oblnice revolu-
cije v nekem ukrajinskem mestu — jepripovedoval
nadalje naš prijatelj — in kdo se je uležil te pro-
slave? Sami Židje in najnižja sodrga. Naroda ni bi-
lo poleg.

— Kako je z živili?

— Živil je v Ukrajini dovolj. Trgovina z jest-
vinami so zelo dobro založene, toda dajinja je na-
ravnost neverjetna. V slaščičarnah s dobiva najfi-
nejše pecivo in slaščice, toda po naranost fantastič-
nih cenah. Bela kava s kruhom stane pr. 3 rub-
lje, obed v gostilni 20 rubljev.

Finii, beli kruh se prodaja javno po ulicah, to-
da mali hleb — ruski funt, 40 dkg — stane že en
rubelj!

— Torej bomo vendarle dobili tu mi iz Ukra-
jina obljubljena živila?

— Živil je v Ukrajini dovolj, kar že rečeno,
toda delajo se nam pri izvažanju vsakega vagona ve-
like težkoče. Tudi našega papirnategedenarja se ti
ljudje vedno bolj branijo. V zadnjem času so začeli
kmetje zadrževati živila nazaj in jih privati. Poseb-
nosti nam iz Ukrajine z ozirom na osane razmere
pač ni pričakovati.

in ustanovili nepremagljivo falango proti vsem našim narodnim sovragom. Dan 13. aprila ostane v zgodovini česko-jugoslovanski zaznamovan kot pomnik narodnega trpljenja, pa tudi kot prorok boljših in srenejših dni Severo- und Jugoslovancov.

Štefan baron Burian — Czerninov naslednik.

Cesar je na mesto odstopivšega zunanjega ministra grofa Czernina dne 16. aprila imenoval dosedanjega skupnega finančnega ministra barona Buriana za ministra cesarske hiše in za ministra zunanjih zadev. Obenem mu je poveril tudi vodstvo skupnega finančnega ministrstva. V lastnoročnem pismu se cesar grofu Czerninu zahvaljuje za njegovo dosedanje delovanje ter mu v zahvalo podeli briljante k velikemu križu sv. Štefana.

Novi zunanji minister Štefan baron Burian pl. Rajecz je bil rojen dne 16. januarja 1851 ter izhaja iz stare ogrske plemenitaške rodovine. Burian je od 1882 do 19. julija 1900, ko je postal skupni finančni minister, bil v avstro-ogrski diplomatski službi. Ko je bil meseca februarja 1912 imenovan grof Berchtold za zunanjega ministra, je baron Burian odstopil kot finančni minister. Dne 13. januarja 1915 po odstopu grofa Berchtolda je bil baron Burian imenovan za ministra zunanjih zadev. Pred Božičem 1916 (dne 22. decembra) je moral Burian napraviti prostor grofu Czerninu. Po dobrih 15 mesecih je baron Burian zopet zavzel Czerninovo mesto.

Imenovanje barona Buriana pri Slovanih ni našlo prijaznega odmeva. Saj nam je še predobro znano, kako je od l. 1900 naprej gospodaril kot upravitelj Bosne in Hercegovine. Burian je skoz in skoz Madžar in kot tak sovražnik stremljenja Slovanov po svobodi. Poleg tega pa se s posebnim povdarkom naglašja, da je baron Burian ožji prijatelj železnega grofa Tisze in kot tak tudi ves za ljubljen v zvezo z Nemčijo.

Listi domnevajo, da je Burian zategadelj obdržal vodstvo skupnega finančnega ministrstva, da ob primernem času v uradu zunanjih zadev na pravi prostor drugemu možu.

Francosko bojišče.

Težišče bojov se sedaj nahaja v južnozahodnem delu belgijske Flandrije in sicer na fronti severno, vzhodno in južno od mesta Ypern nekako na črti Langemarck—Hollebecke. Nemcem se je na tem delu fronte posrečilo dvoeči nekaj uspehov in iztrgati Angležem ozemlje, katero so zavzeli v lanskem ofenzivi. Zasedli so sledeča važnejša mesta in kraje: Pashendaele, Langemarck, Zonnebeke, Varneton in Bailleul. Mestu Ypern preti velika nevarnost, ker se že nahaja v območju nemških topov in ker je že obkoljeno od treh strani.

Lord George o vojnem položaju.

Na neko vprašanje poslanca Dilona v angleški spodnji zbornici o vojnem položaju je dne 16. aprila odgovoril angleški ministrski predsednik lord George sledeče:

Ravnokar sem govoril z nekim generalom, ki se je vrnil s fronte. Rekel mi je, da je videl generale, ki so se nahajali v boju. Ima popolno zaupanje. Izgubili smo sicer ozemlja, toda izgubili nismo nič, od česar bi bilo naše življenje odvisno. Tudi le mnenje naših generalov, tega mnenja je tudi general Foch, ki je ravnokar miren in poln zaupanja. General, s katerim sem govoril, je tudi njega videl tistega popoldne. Ima absolutno zaupanje. Sovražnik računa z uničenjem angleške armade; čuti, da bi bila pot do zmage prosta, če bi mogel premagati le samo to armado; toda ni še premagal te armade. Je res prizadjal, kakor moram žalibog priznati, angleški armadi težke izgube, toda te izgube niso nič v primeri z izčrpanostjo, katere je on imel. Francoska armada je nepoškodovana, ameriška pa prihaja v velikih množinah. Naj si bo razpoloženje upapolno, naj si bo obupno, treba le, da gremo skupaj trdno in odločno, da se ne udamo strahu in paniki, da smo le pripravljeni, ukreniti vse potrebno, da vse stranke v Angliji, da v Angliji in na Irskem stojijo skupaj, tedaj bodo Irci na Irskem z onimi Irci, ki v milijonih prihajajo čez morje, izvojevali ta boj skupno z angleškimi četami. Če bomo to storili, bomo končno zmagali.

Lloyd George je nato zapustil dvorano med velikim odobravanjem.

Turški vojni cilji.

Dne 15. marca t. l. je imel na Dunaju o tem predmetu predavanje carigradski turški žurnalist M. Ali Tewfik Bey. Ker ne zna nemški, je govoril francoski in so posnetki njegovega govora izšli v posebni brošuri (v korist otomanskega Rdečega križa). Njegova izvajanja merijo na to, centralnima državama dokazati, kako viteški nesebičen je bil cel nastop Turčije v tej vojni na nji strani in kako naravnost rešilna je bila za nji obramba Dardanel. Opetovano je predavatelj naglašal, da vsled tega računa Turčija „na zvestobo in lojalnost velikih zaveznikov.“ Ves govor doni tako, kakor da računa na pomoč — na diplomatsko pomoč zoper Bolgare, ki jih nikjer niti ne omenja, ali pa na vojaško pomoč zoper Angleže v Palestini? Za nas slovanske narode je važno slišati, kaj je turški gospod pravil nemškemu gospodu o svobodi: „Za narod kakor za individuum je svoboda naravnost pogoj življenja, materialnega in moralnega razvoja in napredka. Življenje brez svobode nima čara niti užitka in ni vredno, da ga živimo. Turčija torej hoče živeti neodvisna in svobodna. To je naš najvišji ideal in tak je naš glavni vojni cilj. Hočemo jasno povedati vsakomur, kdor hoče poslušati: Nočemo več te navidezne neodvisnosti in tega lažnega kipa svobode, ki smo ga imeli doslej. Tega položaja mora biti konec!“

Dr. Šusteršič polaga limanice.

Odkar je Šusteršič izstopil iz Jugoslovanskega kluba ne iz ljubezni do naroda in njegove blagosti, marveč nemški vladi in nemškemu sistemu na ljubo, je šel med ptičarje, ki lovijo na limanico kaline. Najprej je v zvezi z Lampetom na lovilno palico namazal lim kmetске stanovske organizacije. Pred petnajstimi meseci se je mali Lampé razkoračil pred katoliško inteligenco ter je kričavo vzklikal: Jaz pa držim s kmeti! Kmetje skupaj! Ustanovili so za svojo potrebo kmetško stranko, toda niso našli kmetških kalinov, ki bi bili sli na Šusteršič Lampetovo limanico. Kmetje so ostali zvesti svoji stari voditeljici in braniteljici, Slovenki ljudski stranki.

Treba je torej bilo položiti novo limanico. Zato je Šusteršič 8. aprila v deželni dvorci priredil nek zaupni sestanek svojih vdanikov, na katerem se je sklenilo pokopati mrtvorajeno dete. Kmetško stranko, ter spraviti v življenje drugo stranko pod imenom Slovenske katoliške zveze. To je torej najnovejša Šusteršičeva limanica, s katero bi rad lovil nerazsodne ali preveč boječe politične kaline. Pa tudi s to limanico ne bo uspeha. Bilo bi res žalostno in slab dokaz za versko izobrazbo in razsodnost katoliškega kranjskega ljudstva, če bi se katolicizem postavil pod zaščito političnih desperadov, kakor sta Šusteršič in Lampé, ki hočeta rešiti ne katoliške vere, ker tega ni treba in zato tudi nista poklicana, marveč sama se be in svojo politično kariero.

Če sta Šusteršič in Lampé res tako dobra katoličana, da sta njuni srca prešinjeni s katoliško verno do zadnjega dna in do skrajnega kotička, zakaj pa se ne pokorita političnim pravcem svojega katoliškega škofa? Ali ni kričeče protislovje v tem, da se advokat Šusteršič in kanonik Lampé v političnih stvareh nočeta pokoriti predstavnikoma cerkvene oblasti, kakor sta to škof Jeglič in Mahnič, temveč zahtevata, da se naj škof Jeglič pokori katoliškima avtoritetama, kakor sta Šusteršič in Lampé? Gospoda kanelovca, vajino početje ne bo uspelo, ker so naši ljudje preveč izobraženi in preveč zavedni, da bi se dali porabiti kot kalini za politične svrhe potapljaljajočih se političnih elementov.

Katoliški interesi med našim narodom dandanašnji niso ogroženi. Liberalizem med našim narodom nikdar ni bil domače-rastla rastlina, temveč importirano blago iz nemških šol. Ogroženi narodni interesi in velevažni boj za narodno samostojnost in boljšo bodočnost so združili vse slovenske stranke. Napadi na vero in cerkev in cerkvene naprave mirujejo. Mnogoteri, ki so vsled političnega sovraštva poprej zanemarjali krščanske dolžnosti, jih sedaj zopet izpolnjujejo. Odstranjeno je marsikatero pohujšanje, ki ga je poprej povzročalo nekrščansko časopisje. S

tem je tudi veliko pridobila vzgoja otrok. Pač pa je nemški sistem, ki ga hoče obraniti in ohraniti Šusteršič et comp., ogrožal in še vedno ogrožuje tudi naše verske interese. Zlasti obmejni Slovenci občutijo z vso bridkostjo, da se z nemško mislijo v naših okrajih tudi širi protestantska propaganda in da narodnemu odpadu pogostokrat tudi sledi verski odpad.

Stvarnih razlogov torej ni nobenih za ustanovitve kakšne katoliške zveze. S to zvezo Šusteršič ne bo zvezal našega ljudstva, temveč zvezal se bo samo s svojim škofom — kanonikom Lampetom in z nekaterimi trabanti, ki mu sledijo ali iz sebičnih namenov, deloma pa tudi v dobri veri, ker ne razumejo velikega pomena sedanjega časa za slovenski narod. Kakor se vsa politika celokupnega slovenskega naroda osredotočuje in združuje v Jugoslovanskem klubu, tako se tudi vsi katoliški elementi na Kranjskem, bodisi med ljudstvom, bodisi med inteligenco, zbirajo v Slov. ljudski stranki. Za kranjsko katoliško ljudstvo je torej edina katoliška zveza: S. L. S.!

Jugoslovanska deklaracija.

Jugoslovanskemu klubu so došle nadalje sledeče izjave za majniško deklaracijo: Žene in dekleta iz župnije Sv. Petra na Medvedovem selu (325); Katoliško slovensko izobraževalno društvo pri Sv. Petru na Medvedovem selu, krajni šolski svet Sv. Peter na Medvedovem selu, kn.šk. župnijski urad Sv. Peter na Medvedovem selu, Kmetijska podružnica Mestinje-Sv. Peter na Medvedovem selu, Hranilnica in posojilnica pri Sv. Petru na Medvedovem selu, žene in dekleta župnije sv. Petra in Pavla v Ptuj (238), slovenske žene in dekleta iz občine Slivnica pri Mariboru (82), občinski odbor občine Sikole, okraj Ptuj, slovenske žene in dekleta iz občine Podova-Brezula (240); žene in dekleta, možje in fantje občine Rogoznica, okraj Ptuj (387), občinski odbor Črmljenšak, okraj Maribor; občinski odbor in posessniki občine Trnovska vas pri Sv. Bolfenku v Slov. gor.; občinski odbor Videm ob Savi; občina Vrhole pri Slov. Bistrici; vsi duhovniki celjske dekanije; družinski zastopniki občine Veliki Boč in občine Vurnat župnije Sv. Duha na Ostrem vrhu; možje in fantje občine Podvinci, okraj Ptuj (101); občinski odbor občine Ragoznica; občinski zastop v Kalobju; begunci iz Primorskega v ptujskem političnem okraju (slede podpisi): občina Kostrivnica pri Rožanski Slatini; žene in dekleta občine Kostrivnica (330); žene in dekleta občine Branislavec; župnija Ljutomer (32); begunci in begunkice iz Primorskega, sianujoči v občini Pekel, okraj Maribor (105); možje in fantje, žene in dekleta občine Pekel, okraj Maribor (130); begunci (36) ter žene in dekleta vasi Sp. Poljčane in Podboč, župnije Poljčane (151); žene in dekleta občine Poljčane, okraj Maribor (58); žene in dekleta občine Stanovsko, okraj Maribor (96); žene in dekleta občine Luščka vas, okraj Maribor (116); možje in fantje, žene in dekleta občine Očeslavci v Kapeli pri Radencih; občani občine Boračova v Kapeli pri Radencih (100); slovenski begunci iz Goriškega v Ljutomeru; odbor občine Sv. Tomaž pri Ormožu; Kmetijska podružnica pri Mali Nedelji, okraj Ljutomer; možje in mladeniči župnije Sele (137); občinarji občine Sv. Marijeta (62); žene in dekleta mesta Celovec (101); občinarji malonedeljske občine Muravci (77); možje, žene in dekleta občin Šmartin in Legen pri Slovenjgradu (1005); občinski odbor občine St. Danijel; zastopniki libuške občine; obč. odbor blaški; krajni šolski svet v Tunelu; krajni šolski svet v Vogrčah; možje in žene, mladeniči in dekleta iz župnije Rožek na Koroškem (61); občinarji občine Ledenice (258); prebivalci vasi Dob, Brega, Vidernovas in Komel občine Blato na Koroškem (215); prebivalci vasi Cirkovče in Novčevas občine Blato na Koroškem (74); možje in žene, fantje in dekleta občine St. Danijel pri Prevaljah (388); občinarji občine St. Janž v Rožu na Koroškem (280); prebivalci fare St. Lenart pri Sedmih studenih občine Podkloster (285); prebivalci fare Podkurnos pri Celovcu (58); občinarji občine Ojstrica na Koroškem (400); odborniki občine Ojstrica (9).

V Šmikli v žu pri Slovenjgradu je podpisalo deklaracijo 95 žen in mladenk ter 73 mož in mladeničev.

V obmejni župniji Gornja Sv. Kungota se je 226 župljanov z navdušenjem podpisalo za ustanovitev samostojne Jugoslavije pod habsburškim žezlom. Mnogi so celo sami prihajali k nabiralcem in so s podpisom dali duška želji po osvoboditvi slovenskega rodu izpod nemškega jarma. Obmejno ljudstvo je dovolj dolgo bilo suženj oholih tujcev.

V župniji Sv. Barbare nižje Maribora je klub nasprotovanju nekaterih nemčurjev in bedakov podpisalo 376 župljanov jugoslovansko deklaracijo.

Za Jugoslavijo pod habsburškim žezlom se je izjavila občina Donačka gora pri Rogatecu. Sonoknisalo je dotično izjavo še tudi 75 mladenk iz Rogateca.

Za jugoslovansko deklaracijo so se izjavile iz župnije Podčetrtek razni že omenjenih občin Imeno in Podčetrtek še sledeče korporacije: Hranilnica in posojilnica, krajni šolski svet, Izobraževalno društvo, Požarni brambi,

Imeno in Podčetrtek ter žene in dekleta: 264 podpisov, in sicer: Trg Podčetrtek 40, Imeno 94, Slake 58, Imenska gorca 42, Golobinjak 30.

Politične vesti.

Kje je v Mariboru — cesarja Karla trg? Mariborski mestni svet je dne 17. t. m. sklenil prekrstiti Magdalenski trg v „trg cesarja Viljema.“ Vprašamo: Kje pa je v Mariboru trg cesarja Karla? Saj je vendar nam prvi naš avstrijski cesar Karel, potem šele pridejo drugi. Mi Slovenci z vso odločnostjo ugovarjamo proti temu, da bi se kaka mariborska ulica ali trg imenovala po kakem tujem vladarju, dokler še nimamo ulice ali trga, ki bi se imenoval po našem cesarju. Od vlade zahtevamo, da razveljavi to zašedni sklep mariborskega mestnega sveta. Vlada, povej mariborskim mestnim očancem, da vladajo Avstrijo, pod katero spada tudi Maribor, Habsburžani, in ne Hohenzollerni!

Shod pri Sv. Eml pri Pristavi za nedeljo, dne 14. aprila t. l. je bil prepovedan. Velikostno bi bilo zborovanje ob ogromni množici ljudstva. Zborovalci so prišli iz vseh sosednjih župnij. Ko je došla tik pred zborovanjem brzjavna prepoved shoda, se je shod vršil po paragrafu 2. Seveda ni mogla v prostore niti tretjina zborovalcev, ki so pa ostali zunaj ves čas zborovanja, zlasti mnogoštevilne žene in dekleta so vstrajale do konca. Imeli so tudi oni zunaj svoje posebno zborovanje. Kako je prišlo do tega? V zborovalne sobe sta se vrinila dva najhujša štajercijanca, Zupančeva agenta iz Pristave, znani Otorepec, ki sta že prej grozila shodu, zlasti poslancu dr. Jankoviču. Vse mirno prigovarjanje, naj se sama odstranita, je bilo zastoj. S surovostjo, kakor je lastna le ljudem štajercijanske baže, sta se prerekala z našimi moži. Ko jim je bilo tega dovolj, je zadonel klic: Proč z njima! Vun s štajercijanci! V trenutku sta sfrčala pri vratih vun in pri stopnicah dol. Zunaj pa jih je ostala množica, zlasti ženstvo sprejelo, kakor sta zaslužila. Smeh, ploskanje, klici: Le bežita izdajalca, agenta jajčjega barona, sram vaju bodi, danes sta našla, kar sta iskala i. t. d. Ali sta odšla zdaj mirno? Kaj še! Zunaj sta začela kleti, zmerjati naše ljudi, besneti od jeze in sramote, kakor znajo le štajercijanci v vsej svoji podlosti in nesramnosti. Dolgo časa je množica omilevala ta sad štajercijanstva in narodnega izdajstva, doker se ji ni zdelo dovolj. Ležala sta na tleh, bila sta tepena, ljudstvo ju je zapodilo od sebe proč s klici zaničevanja. Vsa osramočena in besna sta se izgubila v krčmo pod cerkvijo. Med tem se je v zborovalni sobi mirno vršil shod. Poslanec dr. Jankovič je govoril o vseh, zlasti danes pomembnih in važnih zadevah. Navdušeno pritrdjevanje, pa tudi silno ogorčenje mož zborovalcev je pričalo, da jim je govoril do srca, da umevajo vso resnobo sedanjega časa in jo bridko občutijo, predvsem v raznih nasilnih in krivičnih rekvizicijah, v zatiranju naših narodnih pravie in zahtev, v preganjanju našega ljudstva tekom vojne. Kot hladilni balzam vpliva na človeka kot rešitev iz vseh teh grozot in krivic le trdno prepričanje in upanje na bodočo svobodno, samoupravno jugoslovansko državo — habsburško. Župnik Bosina utemeljuje in predlaga resolucije. Enoglasno in navdušeno je sprejel zbor deklaracijo, je izrekel zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba, zlasti dr. Korošcu kot voditelju in prejšnjemu poslancu okraja, je protestiral zoper nameravan krivični vinski davek, je zahteval z vso odločnostjo omejitev sedanjih nasilnih rekvizicij, in je izrekel željo po skorajšnjem, častnem, sporazumnem miru v smislu izjav cesarja Karla, ki ga je zbor pozdravil z navdušenimi živio-klici. S trdnim prepričanjem, da bo res nastopil enkrat tudi za slovensko ljudstvo dan svobode in rešitve, se je shod zaključil.

Nemški Volkstag v Celju se je, kakor soglašajo vsa došla nam poročila, obnesel zelo klaverno. Udeležencev je bilo samo 145 (v „Slov. Gospodaru“ je tiskovni škrat napravil iz 145 kar 345). Če ne bi bili prignali delavcev iz Štor in iz Westenove tovarne, bi se shod sploh ne mogel vršiti, ker so se večino ma vsi odličnejši Celjani absentirali. Šli so raje na sprehod v lepo slovensko okolico, nego da bi šli poslušati nesimpatične in vsiljive vsenemške govornike: Marokhla, dr. Mravljagga, dr. Ambrožiča i. dr. Poleg omenjenih delavcev so bili na shodu skoro sa-

mi uradniki. Dr. Ambrožič, katerega je ta dan pustil na cedilu tudi župan dr. Jabornegg, se je pred shodom silno bal, da bi Slovenci vrnil nemščurjem napad v St. Janžu. Svoje zborovališče v Waidhausu se dali skrbno zastražiti z orožništvom. A Slovencem se še vredno ni zdelo motiti peščico Nemcev. Če bi hoteli lahko onemogočimo Nemcem in nemščurjem na Sp. Štajerskem vsako zbiranje, a smo prepošteni in preolikani, da bi rabili tako slabo orožje v boju proti našim narodnim nasprotnikom. Volkstag je zopet jasno pokazal, da je vsenemštvo v Celju že dogospodarilo.

Nemcem dovolijo hujskarje — Slovencem pa prepovedujejo shode. Beljaški okrajni glavar je prepovedal nameravani veliki ljudski shod pod milim nebom v St. Jakobu v Rožu. Nemcem in nemščutarjem je dovoljeno hujskati na svojih volkstagih in zborovanjih pod milim nebom proti Slovanom, zabavljati tam čez Avstrijo, c. k. cenzura dovoljuje, da sme »Marburger Zeitung« vabiti nemške pretepače na slovenski shod z namenom, da se povzročijo nemiri in poboji, a mirni Slovenci še zborovati ne smemo. Tako pravico nam delijo!

»Stajerc« preklinja. »Sto vragov, sto hudičev« tako preklinja »Stajerc«, ko se spominja hudih batin, ki so jih njegovi nemščutarski bratci dobili na shodu v St. Janžu. Zakaj pa so se nemščutarji dali od hudiča zapeljati, da so šli razgrajati na slovenski shod? Po storjenem grehu ne pomaga nič hudovanje nad hudičem, marveč samo pokora in trdni sklep poboljšanja.

Slovani ob Adriji. V Dalmaciji živi 610.666 Srbo-Hrvatov in le 18.028 Italijanov, v Istri 224.000 Hrvatov in Slovencev in 145.517 Italijanov, na Goriškem in Gradiščanskem 155.039 Slovencev in 90.000 Italijanov. Torej živi v celnem Primorju, katerega si lastijo Italijani, 1.052.082 Jugoslovani in 372.623 Italijani. Če pomislimo, da so Lahi fabricirali v Italijane na tisoče in tisoče Jugoslovani, lahko smelo trdimo, da je pravih Lahov v Primorju polovico manj kot jih je v uradnem izkazu. In kljub temu si lastijo Vahi naše jugoslovansko Primorje kot svojo posest!

Pred novo delitvijo Poljske? Aneksionisti in Poljakožrci so razvili svoje načrte v pruski gosposki zbornici pri razpravi o spomenici glede izvršitve zakona, kako pospeševati nemško naseljevanje v pokrajinah Zahodna Prusija in Poznanjsko. Komisija trdovratno vstraja pri svojih načelih, da je treba Poljake na njih lastnih tleh izpodrinuti z nemškimi naseljavci. To jim pa še nikakor ne zadostuje. V dejstvu, da za bodočo Poljsko še niso končno določene prave meje, vidijo Nemci sredstvo, da se obogate na škodo svojih sosedov. To svojo zahtevo prikrivajo pod krinko vojaških potreb in vojaškega zavarovanja. Vrh vsega tega pa Prusi tudi nič več ne priznavajo načela »brez odškodnin«, temveč se ogrevajo za čim večjo vojno odškodnino po sklepu miru. Pri zavojevanju in upravljanju ruskih pokrajin naj nastopa Nemčija, kakor se je izrazil župan Körte, enako kakor v svojih kolonijah v Afriki in na otokih v Tihem Oceanu. Nemčija, ki je strahovala zamorce, bo mogla strahovati tudi 9.000.000 Poljakov. Prusija pa je poklicana, da to izvrši. Tudi pruski poljedelski minister je bil istega mnenja, samo! boji se, da bi mu utegnil pruski parlament zmešati štrene, zato naj vlada to aneksionistično delo kar sama vzame v roke. Celó »Frankfurter Zeitung« je to divjanje pruskih vojni in aneksionističnih hujšakcev preneumno ter pravi, da naj pruska zbornica nikar ne misli, da ima odločevati v državni politiki, ker niti v Pruski sami nima v rokah vse moči. Boji se, da se bo število Poljakov v Nemčiji na ta način pomnožilo morda celo za dva milijona, torej na nekako pet in pol milijona in da bo narodnostna borba zadobila nezaslišane oblike. Tako bi se ustvarilo le novo ognjišče za novo vojno in zlasti Avstrija bi bila zainteresirana na afrontu proti Nemčiji. List pozivlja državni zbor in državno vlado, da naj označi ta svoje stališče ne samo v poljskem vprašanju, temveč v vprašanju vseh pokrajin, ki se naj odtrgajo od Rusije.

Iz cesarskega dvora. Cesarjev višji dvorni mojster princ Hohenlohe je šel na dopust. Na njegovo mesto je imenovan cesarjev krilni pribočnik grof Hunyadi, ki je Madžar.

Angleška vojaška postava sprejeta. V angleški spodnji zbornici se je dne 16. aprila vršilo glasovanje o novi angleški vojaški postavi. Zakonska predloga je bila sprejeta s 301 glasom proti 103 glasom. Homerule vprašanje (samouprava Irske) bo sedaj bržčas rešeno in sicer tako, da bo vojaška zavezanost za Irsko veljavna še le od tedaj, ko bo homerule zakonska predloga postala zakon za Irsko ter da bi sedanja angleška vlada odstopila, če bi zgornja zbornica odklonila homerule zakonsko predlogo. Lloyd George je v spodnji zbornici izjavil, da se mora Ircem zagotoviti pravo samoodločbe, za katero se Anglija vojskuje na vsakem bojišču.

Tedenske novice.

Iz finančne službe. Davčni upravitelji Alojzij Kovačič, Franc Waida, Ivan Škoflek, Franc Stiplovšek in Oton Kordon so imenovani za višje davčne upravitelje.

Iz justične službe. Za višjesodne oficijale so imenovani sledeči oficijali: Josib Radolič, Schweiger Ivan, Alojzij Stanek in Anton Vrez v Mariboru, Adalbert Kopač in Ivan Vrečko v Celju, Ivan Kolar v Kozjem in Jurij Hudritz v Slov. Bistrici; za oficijale kancelisti: Ignacij Kramberger v Ptuj, Alojzij Lupša v Rogatu, Jakob Peteršinek v Kozjem, Mih. Prelog v Laškem, Ivan Leitner v Mariboru, Frane Smole v Ptuj in Ivan Vidmajer v Ormožu.

Iz južne železnice. Pristav Martin Knez v Wildonu je premeščen v Laški trg, nadalje L. Dekleva od Sv. Petra na Krasu v Nabrežino, Štefan Gričar od Sv. Jurja v Ljubno in Josip Florjančič iz Laškega trga v Lebring.

Odlikovanje za 40 letno zvesto službovanje. Organist pri Sv. Petra pod Sv. Gorami, Jožef Novak, je bil odlikovan s častno kolajno za 40 letno zvesto službovanje.

Glas iz sekovške škofije. Slovenec iz cmureške župnije nam piše: Z velikim zanimanjem sem čital pondeljko »Stražo« (z dne 15. aprila) o zapostavljanju slovenskih vernikov v sekovski škofiji. Že sam sem se večkrat čudil, ko sem prišel v Maribor da je v tamošnjih cerkvah toliko nemške službe božje — za Slovence. Saj je znano, koliko Nemcev zahaja v cerkev. In kako je pri nas v Cmureku? Imeli smo staro pravico slovenske službe božje v cerkvi sv. Patricija. Cerkev je bila navadno nabito polna. Celó cerkveno petje je bilo slovensko. Graški škof je nastavljal v Cmureku vedno duhovnika, ki je bil Slovenec ali vsaj vešč slovenskega jezika, da je lahko pridigoval Slovincem in jih spovedoval. Noben Nemec se ni spodtikal nad tem. Na kričanje verskih odpadnikov, ki so tožili župnika Lopiča, se ni nihče zmenil. Novi g. župnik pa je naenkrat odpravil slovenski evangelij, slovensko pridigo in slovensko spovedovanje. In na stotine Slovencev in Slovenk je v naši obširni župniji, ki ne razumejo ne nemške pridige, se ne znajo nemško spovedovati in so torej primorani živeti po krivdi nemške zagrizenosti kot nekristjani, ali pa iti daleč k Mariji Snežni ali v kako drugo še bolj oddaljeno župnijo k sv. zakramentom. Pa tako se ne godi samo nam Slovincem v Cmureku, temveč tudi v drugih krajih, kakor je pisala zadnja »Straža.« Mislim, da je opravičena naša zahteva: Če nam graški škof noče dati slovenskih ali vsaj slovensčine zmožnih dušnih pastirjev, pa se bomo obrnili na višjo cerkveno oblast, da nam da duhovnike, ki bodo vešč našega jezika.

Trstenjakov sklad. Dr. J. Sanda, duhovnik v pokoju v Rogatu, 10 K; Mat. Ljubša, kurat v pok. v Gradcu, 5 K; dr. Matej Osenjak, dvorni in sodni odvetnik v Gradcu, 100 K; Gotthard Ferme, župnik v Noviščah, 20 K; Pavel Životnik, kaplan v Ljutomeru, 15 K; dr. Josip Tominešek, ravnatelj c. kr. gimnazije v Mariboru, 10 K; Fr. Spindler, župnik pri Sv. Juriju ob Pesnici, 5 K; Franc Pišek, državni poslanec v Orehovi vasi, 10 K; Feliks Vrščič, kaplan pri Sv. Tomažu, 100 K; dr. Ivan vitez Žolger, c. kr. minister na Dunaju, 100 K. Zadnji izkaz 3192.20 K, sedaj 375 K. Skupaj 3567.20 K. — Zgodovinsko društvo v Mariboru.

Zgodovinsko društvo ima izredni občni zbor dne 21. aprila ob 4. uri popoldne v mariborskem Narodnem domu (v starih čitalniških prostorih). Na dnevnem redu je sprememba društvenih pravil. Z občnim zborom je združeno javno predavanje g. dr. Medveda o slovstvenem in socialnem delovanju dr. J. E. Kreka. K obilni udeležbi vabi odbor.

Za slovensko šolo v Mariboru so začeli zadnji čas prav pridno pobirati prispevke po vsej slovenski domovini. Škandal je, da Maribor, ki je vendar po večini in po svoji zgodovini slovensko mesto, nima niti ene slovenske ljudske šole.

Vojaški novinci vpreženi v voz kakor živina. Iz ptujske okolice poročajo: Te dni smo videli žalostno sliko. V težke vojaške voze, na katerih je bilo po 2 metra drv, so bili vpreženi 17letni mladeniči-vojaški novinci. Voziti so morali Ornigova drva iz St. Janža na Dravskem polju 12 km daleč v Ptuj. In poleg vozov je korakal mož s. in kričal nad vpreženo krščeno živino: Hi! Hi! Nekaterim so se potrgale vrvi, za katere so vlekli. Ljudje pripovedujejo, da so jih celo topli. Ali prehajamo morda zopet v dobo gospodstva nemških graščakov in valpetov?!

Thalerhof pri Gradcu — koncentracijsko taborišče za vojne vjetnike, vračajoče se iz Rusije. Thalerhof, ki je zaslovel v vojni z žalostno posebnostjo, da je ondi pomrlo za pegastim legarjem nekateri in-

interniranih Avstrijcev in so ondi nazadnje prebivali italijanski vojni vjetniki, bo izpremenjen v koncentracijsko taborišče za vojne vjetnike, ki se vračajo iz Rusije domov. Proti temu bi ne bilo prav ničesar ugovarjati. Zahtevati pa se mora, da se z domov se vračajočimi našimi vojniki ne bo ravnalo tako kakor z interniranci in da ne bodo trpeli pod ravno takimi prehranjevalnimi razmerami kakor vojniki v prošlem Lebringu.

Prememba posesti. Veleposestvo »Murhof« v Selnici ob Muri, last lesotrzca Bonifacija Piusi, je kupil za 80.000 K Slovenec veleposestnik g. Karel Gornik. Murhof je bil dosedaj vedno v tujih rokah.

Vrnili se je. Od dne 12. avgusta 1915 ni Julija Pečovnik iz Brezna več slišala o svojem sinu vojaku Mihecu drugega nego enoličen odgovor poizvedovalnih uradov: Pogrešan! Njegovo obleko je vse razdelila, naročevala zanj sv. maše, jokala in molila. Letos pa se na Veliko soboto prikaže njen Mihec, zdrav in čvrst v Breznu. Vjet dne 7. septembra 1915 pri Tarnopolu je bil v Voliniji 32 mesecev; med tem razen prvih dveh vedno zaposlen v neki delavnici. Hrano je dobival dobro in zadosti kruha; na dan je služil 20 kopejk. Dvakrat je bil pisal, pa ker ni bilo odgovora, je malodušno obmolnil. Pač postne težave! Domotožje ga je premagalo. Ponos je všel in na Svednico srečno (civilno oblečen) prestopil avstrijsko mejo blizu Černovic. Sedaj služi v Celju pri 87. pp. To v tolažbo onim, ki se pogrešajo koga izmed svojih dragih.

Begunska in vojaška podpora. Osrednji odbor na Dunaju, 1. Bankgasse 2, poroča: Beguncem so oblastine tako ustavile takozvano vojaško podporo (prispevek za preživljanje), kakor hitro so prišli v državno oskrbo, to je v taborišče, ali da so začeli prejemati begunsko podporo. Ako je znašala zastala vojaška podpora za celo dobo več nego prejeta begunska podpora, pa so slednje odbili od prve kot nekaj predujem. Notranji minister se je postavil že pred kratkim na to stališče v odgovoru na neko vprašanje grofa Lasockega. Upravno sodišče je govorilo in odločilo drugače. Dne 5. marca 1917 je izreklo s strokovnim plenarnim sklepom pravni nazor (Rechtsanschauung), da se beguncem ne sme všteti begunska podpora ali naturalno preživljanje v taboriščih v prispevek za preživljanje (die den Flüchtlingen gewährte Barunterstützung oder Naturalverpflegung in den Unterhaltsbeitrag nicht eingerechnet werden kann). Dalje utemeljuje: Prispevek za preživljanje je določen po zakonu, do katerega ima polno pravico i vsak begunc. Ako pa ta dobi še kakšno podporo zaradi begunstva, je to bila prostovoljno naklonitev države, ki pa ne more prikrajšati tega, kar beguncem tiče po zakonu. Vsled tega je upravno sodišče tudi razveljavilo ono odštevanje begunske od vojaške podpore. — V tem smislu je upravno sodišče razsojalo v vsakem posamičnem slučaju. Toda razsodbe upravnega sodišča nimajo eksekutivne moči in vlada je do slej še povsem na negativnem stališču. Osrednji odbor vlaga v vsakem njemu poverjenem slučaju posebne vsklice na domobransko ministrstvo, v katerih se na drobno sklicuje na razsodbe upravnega sodišča. Zdaj čakamo na uspeh in razrešitev tega zanimivega spora.

Prijava vojnih vjetnikov. Štajersko cesarsko namestništvo razglašajo: Ker se sedaj vračajo vojni vjetniki iz Rusije in Ukrajine in je treba tozadevne seznane o padlih, vjetih in ranjenih v marsičem izpolniti, so dobile okrajne politične oblasti, kakor i županstva takozvane zglasilne pole, v katere morajo vpisati ime, šaržo, vojaško krdelo itd. dotičnega vojnega vjetnika, ki se je vrnil iz vjetništva.

Obresti vojnih posojil in poština hranilnica. Izvanredno pomanjkanje uradniškega osebja pri poštini hranilnici je povzročilo, da se je plačevanje obresti vojnih posojil nekoliko zakasnilo, vsled česar so marsikje krivega mnenja, češ, obresti vojnih posojil se sploh ne bodo izplačevale. Temu nasprotno se v radno naznanja, da so vse tozadevne vesti brez vsake podlage ter da se bodo obresti vojnih posojil spet redno izplačevale, kakor hitro bo imel poštnohranični urad na Dunaju na razpolago zadostno število uradniškega osebja, kar se pa bo zgodilo v najkrajšem času.

Izdaja poštinih zalepk ustavljena. Trgovsko ministrstvo je odredilo, da bo izdaja poštinih zalepk popolnoma ustavljena. Nadalje je določilo, da bodo dobivali poštni uradi od sedaj naprej samo eno tretjino tiste množine poštinih dopisnic, katero so dobivali do sedaj. Izginile bodo iz poštnega prometa tako priljubljene poštnne zalepke in sčasoma še tudi poštnne dopisnice.

Železniška nesreča na Koroškem. Pri Špitalu ob Dravi je dne 17. t. m. predpoldne skočil tovorni vlak iz tira in se je prekučil čez strmino. Izpod razvalin so potegnili že več mrtvih. Vlak je zavezil na napačen tir, kar je povzročilo nesrečo. Radi te nesreče je imel koroški osebni vlak, ki pripelje okoli 7. ure zvečer v Maribor, v sredo, dne 17. t. m. 7 ur zamude.

Zopet eksplozija v Blumau-u. V smodnišnici Blumau pri Dunajskem Novem Mestu je zletel v zrak dne 5. aprila del delavnice za razstrelilne snovi. Mrtvih je po uradnem izkazu 35, težko ranjenih pa 29 oseb.

Horae diurnae ima na razpolago Cirilova tiskarna v Mariboru v dveh velikostih. Tisk je lep in čist, vezava usnje z zlato obrezo. Velikost 12½ krat 8 cm stane K 13.60.

Gospodarske novice.

Rekvizicija ostane pri starem. Državni prehranjevalni svet je v svoji seji dne 17. t. m. sklenil, da ostane tudi l. 1918 pri starem načinu rekvizicije, zavrgli so se razni drugi načrti, tako tudi sistem glavarja Krausa, po katerem, bi se naj vsak pridelovalec že vnaprej zavezal, koliko bi oddal v jeseni. Vojaštvo bo še torej tudi pri rekviziciji l. 1918 glavni činitelj. Zahtevamo, naj vlada strogo naroči rekvizicijskim komisijam, da bodo postopale popolnoma pravilno.

Popisovanje obdelanih zemljišč leta 1918. Urad za ljudsko prehrano je odredil, da se bo tudi l. 1918 popisovalo obdelana zemljišča, pri katerih pa bodo pred vsem sodelovali kmetovalci sami, da se tako preprečijo pomote, ki so se zgodile lansko leto. V vsaki občini bo imenovana posebna komisija, ki bo sestavljena iz župana ali njegovega namestnika, popisovalnega komisarja, ki ga določi okrajno glavarstvo, in več krajevno preizkušenih občanarjev. Komisija bo imela nalogo, da 1. dožene posestno stanje obsejanih njiv (posestnike in najemnike), 2. dožene, kaj je na posameznih kosih vsejano in 3. da napravi pregleden seznam o svojem delu.

Ustanovitev kmetijskih komor. Na Dunaju se vršijo prihodnji ponedeljek, dne 22. aprila, posvetovanja deželnih odborov in kmetijskih družb, katere je sklicalo poljedelsko ministrstvo, o vladni predlogi glede ustanovitve kmetijskih komor. Nameravajo osnovati slično obrtnim in trgovskim tudi kmetijske komore, ki bi naj prevzele v svoje področje vse zadeve, ki spadajo sedaj v delokrog raznih kmetijskih organizacij. V vsaki deželi bi naj bila po ena, ali če sta dve narodnosti v deželi, dve komori, oziroma ena komora z narodnostnima sekcijama.

Poraba petroleja še bolj omejena. Glasom razglasa štajerske cesarske namestnije postane s 14. t. m. odredba o porabi petroleja v zimskih mesecih neveljavna in se z novo navedbo poraba petroleja še bolj omeji. Zasebnikom se sme dati petrolej le v izjemnih slučajih (razsvetljava kleti, podzemskih stanovanj, za slučaj bolezni itd.) Grof Clary res že ne ve več, kje bi ubogo štajersko prebivalstvo še bolj pritislil.

Deželni urad za oblačenje opozarja, da so dokaznice potrebe (izkaznice za dobavo obleke) javne listine in da vsaka sprememba izkaznic, tudi če se nanaša le na čas veljavnosti, se kazensko-sodnijsko kaznuje kot prevara, kar se je že v mnogih slučajih tudi zgodilo. Ker vse dokaznice dospejo končno k deželnemu uradu za oblačenje in se tam natančno pregledajo, je zagotovljeno natančno nadzorovanje. Istočasno se opozarja, da je oddaja blaga proti zglastitvi potrebe enaka oddaji brez dokaznice potrebe in se mora ovaditi. Vodstvo urada.

Konjske dirke prepovedane. Vrhovno armadno poveljstvo je izročilo avstrijski in ogrski vladi poziv, da naj bodo konjske dirke za tekoče leto vsled velikega pomanjkanja krme popolnoma prepovedane.

Cene za špirit, rum in žganje. Prehranjevalni urad mariborskega okrajnega glavarstva razglašajo: „Na podlagi § 1 c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 10. februarja 1918, drž. zak. štev. 56, so se najvišje cene za obdačen, čistšen špirit, luzemski rum in žganje za točenje do nadaljnjega določile kot sledi: I. Za prodajo obdačenega, čistšenega špirta v množinah: a) nad 25 litrov (100 stopinjskega) 7.70 K za 1 liter, b) nad 1 liter do vstevši 25 litrov (94 stopinjskega) 8.50 K, c) od 1 litra in manj kot 1/1 liter (94 stopinjskega) 10.50 K. V ukazu e. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 11. aprila 1917, drž. z. štev. 133, za prodajo tuzemskega ruma in žganja za točenje določene najvišje cene ostanejo neizpremenjene. Najvišje cene znašajo torej: II. Za prodajo tuzemskega ruma (najmanj 40 stopinjskega) v posodah: a) nad 25 litrov 6.20 K, b) od 1/2 do vstevši 25 litrov in nadalje za prodajo v v trgovini navadnih zadelanih posodah po manj kot 1/2 litra, vendar pa v skupni množini po najmanj 5 litrov 7.80 K, c) v množinah po manj kot 1/2 litra 9.40 K. III. Za prodajo žganja za točenje (najmanj 25 stopinjskega) v množinah: a) nad 25 litrov 3.29 K, b) od 1/2 litra do vstevši 25 litrov: nadalje za prodajo v v trgovini navadnih zadelanih posodah po manj kot 1/2 litra, vendar pa v skupni množini po najmanj 5 litrov 4.20 K, c) v množini po manj kot 1/2 litra 5.40 K za 1 liter. Pod žganje za točenje je razumeti le pitno žganje. Za drugo žganje, n. pr. slivovko, likerje in enako ne veljajo te najvišje cene. Pridelovalcem, prodajalcem in točilcem je pri prodaji dovoljeno okoližiti odlomke vinarja na celi vinar. Prestopki navedenih ministrskih ukazov ter z njimi določenih najvišjih cen se kaznujejo z denarnimi kaznimi do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev, ako dejanje ni podvrženo strožji kazenski določbi. Ta razglas je v vseh prostorih, v katerih se prodaja špirit, tuzemski rum ali žganje za točenje, prilepi na razločno vidnem mestu. Razkaznice (tabele), katere sestavijo stranke same, se morajo okrajnemu glavarstvu v potrditev predložiti.

Dopisi.

Maribor. Te in prihodnje dni bo usmiljeni brat Ivan Bratuša iz Gradca pobiral v našem mestu milodare za uboge bolnike v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu. V bolnišnici usmiljenih bratov je bratsko sprejet vsakdo, ki rabi zdravniške pomoči. V l. 1917 je bilo v graški bolnišnici usmiljenih bratov 2397 bolnikov vseh veroizpovedanj in narodnosti.

Maribor. V Gradcu je dne 12. t. m. umrl nekdanji nadravnatelj mariborske moške kaznilnice Jos. Reisel.

Maribor. Naša mariborska plinarna zopet nima premoga. Radi tega grozi ravnateljstvo plinarne, da bo primorano ustaviti obrat. Krivda je na železnici, ker je naročeni premog v Moravski Ostrovi že odpisan, a ga na železnici zadržujejo.

Maribor. O. kr. okrajni nadkomisar g. Emil Schaffenrath je dne 16. aprila poročal na mariborskem okrajnem glavarstvu Alojzija Cainero iz Trsta in Marijo Alojzijo Winkler iz Kufsteina, učiteljica v Krčevinah, ki podučuje tuje jezike. Novoporočenca sta izjavila, da pripadata tistim, ki so brez verskega izpovedanja.

Leitersberg-Krčevine. Povodom skušnje iz veronauka je podaril preč. g. stolni župnik Franc Moravec, jako zadovoljen z izbornimi vspehi, tukajšnji šolarski kuhinji 50 K. Odbor izreka v imenu učenecv tem potom blagemu dobrotniku svojo najiskrenejšo zahvalo!

Sv. Peter niže Maribora. Kakor smo svoj čas poročali, je bil pogrešan od dne 10. februarja 1918 pri gostilni Bruderman v Melniku Andrej Kaloh, vojak 47. pešpolka. Pretepači so ga baje vrgli v Dravo. Našli so ga pri St. Janžu na Dravskem polju že dne 29. marca. Pogreb je bil dne 2. aprila. Zapuščena žena in tri majhne otročice. Bil je star 38 let. Vojno je srečno prestal, tam ga ni zadela smrt, ko so sovražne kroglice žvižgale; a tukaj doma je storil grozno smrt. N. p. v m. l.

St. Ilj v Slov. gor. V Selnici ob Muri je umrla kmetica Marija Reisman, vdova po že pred leti umrlem narodnjaku Antonu Reisman. Pogreb se je vršil ob veliki udeležbi v nedeljo, dne 14. aprila, popoldne. Svetila ji večna luč!

Sv. Bolfank v Slov. gor. V nedeljo, dne 21. aprila, ob treh popoldne, se vrši shod Slov. Kmetске Zveze v gostilni g. Horvata. Govorita poslanca Brenčič in Roškar. Pridite v obilnem številu!

Sv. Urban pri Ptuj. Slovenska Kmetiska Zveza priredi v nedeljo, dne 21. aprila 1918, po rani službi božji v gostilni g. Klemenčiča političen shod. Poslanec Mihael Brenčič bo poročal o delovanju v državnem zboru. Agitirajte za veliko udeležbo! Pridite tudi sosed!

Čmurek. Škoda, da niste poročali o nemškem shodu, ki se je vršil dne 7. t. m. v našem trgu. Dasi ravno šteje trg Čmurek nad 4000 prebivalcev, velika čmureška župnija pa gotovo dvakrat toliko. — vendar so spravili na shod komaj kakih 300 do 400 ljudi. Dr. Krautgasser — dr. Schormannova politika ne vleče več. Pametni tržani, ki mnogi živijo od denarja, ki jim ga prinesejo v Čmurek Slovenci od Sv. Ane, Marije Snežne, Sv. Jurija, Sv. Jakoba in St. Ilja, so raje ta dan odšli po „pisanko“ na slovensko stran Mure. Dr. Mravlag in Hoyer ter župan dr. Schormann so silovito rohneli zoper Slovence. Posebno se je jezil dr. Schormann nad poročili naše „Straže“ in „Slov. Gospodarja“, da je bil Čmurek nekaj slovensko selo in da se je v Čmureku nabralo za Jugoslavijo nad 100 podpisov. Dr. Schormannu pokličemo v spomin, da si naj ogleda po trgu imena in videl bo, da je gotovo nad polovico tržanov slovenske krvi, n. pr.: Koletnik, Fidler, Brus, Ornik, Grah, Prižnik, Polž, Pečnik, Trilar, Muri, Jausnik itd. itd. Čmurek ima tudi slovenske cerkev sv. Patricija, v kateri se je do smrti rajnega župnika blagega spomina č. g. Lopiča vedno vršila slovenska služba božja. Novi g. župnik Edelsbrunner je seveda pozabil na Kristusov rek: „Idite in učite vse narode“, ker je velik prijatelj dr. Krautgasserja in dr. Schormanna. Zanimivo pa je, kdo je vse podpisal v Čmureku protijugoslovansko deklaracijo. Med temi so: Trgovci in lastnik opekarne Prižnik, zidarski mojster Muri, kaplan Jerše (kranjsko-slovenske krvi), mlinar Trumar, mlinar Bizjak, posestnik Vogrin, dekla Marija Dajčman, trgovec Robatin in gosna, davčni oskrbnik Jožef Roh in gospa, e. kr. notar Straus in še nekateri drugi, ki so odvisni od poprej imenovanih. Najboljši tržani manjka jo v tem izkazu. Značilno je, da je moral vsak, ki je podpisal protideklaracijo (ali pravzaprav pristop k nemškemu društvu za Maribor in okolico), plačati 1 ali 2 K. Ali so iz tega fonda plačali dr. Mravlagu in Hoyerju potnino, nam ni znano. Pametni in z glavo misleči tržani pa imajo Slovence, posebno slovenske kmete iz okolice radi, ker vedo, da so predvsem obogateli od njih. Shod je bil pravzaprav velika blamaža za čmureške Nemce in odpačnike. — Ko bom zbral bolj zaveščne naše rojake skupaj, bom napravil v Čmureku zaupni shod, da se organiziramo. Živela Jugoslavija!

St. Jurij ob Ščavnici. V goricah g. Krefta, poštarja in veleposestnika v St. Jurju ob Ščavnici se je nabralo dne 8. t. m. 40 K za slepe vojake v Odlijenem zavodu v Gradcu. Blagim darovalcem najprisrčnejša hvala!

Zbigovalci. Skoraj bomo obhajali obletnico naše deklaracije. Drugod se bodo ob tej priliki vršile slovesnosti, mnogo občin, društev, duhovščina itd. se je izjavilo za deklaracijo. Le pri nas se je nabralo komaj 123 podpisov. Žalibog je mnogo takih v naši občini, ki nečisto nič vedeti in slišati o deklaraciji. Grodo je za tiste, pljujejo si v lastno sklado. Vsi o prvega do zadnjega smo rojeni Slovenci in mnogi ne razumejo besedice nemško, vendar nočejo biti Slovenci. Koliko zaničevanja, zasramovanja sem slišal iz ust nekaterih rojakov, zlasti pri nabiranju podpisov. Pravijo, da hočemo krivo vero, da bo dalje časa trajala vojna, če podpišejo deklaracijo itd. Iz tega je razvidno, kako daleč so že prišli nekateri Zbigovalci. Orožnikom so nas naznanjali radi podpisov, po sodnijah so nas mislili goniti, tepsti, in bogve še kaj vse. Seveda, opravili niso nič. Toda sramotno je za tiste, kateri preganjajo svoje rojake, zaničujejo svoj jezik, taki ne zasluži imena Slovenec, ampak — izdajalec!

Središče. Slovensko katoliško izobraževalno društvo ima v nedeljo, dne 21. t. m., popoldne po večernicah, v društvenih prostorih svoj redni občni zbor z običajnim sporedom. Po občnem zboru se vrši mesečni sestanek Dekliške Zveze. Pridite v obilnem številu!

Središče. Shod gospodarjev in gospodinj. Dne 7. aprila, t. j. na belo nedeljo, se je vršil v tukajšnjih šolskih prostorih shod gospodarjev in gospodinj središče župnije. Shod je sklical na inicijativo okr. gospodarskega urada v Ptuj vodja tukajšnje izdajalnice kart za živila. Na dnevnem redu je bilo vprašanje o prostovoljni oddaji žita v letu 1918 in o ugodnostih, katere bi uživali gospodarji v slučaju, da se potom prostovoljno oddaje spravi skupaj potrebna množina žita, oziroma krompirja. Odpadla bi — dakor obljublja to okrajni gospodarski urad — vojaška rekvizicija, gospodarji bi smeli prosto mleti in z ostalim jim zrnjem prosto razpolagati. Navzoči gospodarji in gospodinj — bilo je okrog 200 — so se enoglasno izjavili v tem smislu, da so pripravljeni, oddati prostovoljno obsežnosti svojih obdelanih zemljišč primerno množino žita, toda izrekel se je tudi dvom, da bi oblast svojo obljubo glede ugodnosti tudi izpolnila, zakaj naši gospodarji imajo v tem oziru žalostne izkušnje. O tem so govorili gospodarji: Fr. Lukačič, Lovrenc Bauman, Jakob Škorjanec iz Središča, Steinberger (Obriž) in Kunst (Šalovec). V lanskem letu je velika večina gospodarjev in gospodinj oddala takoj po žetvi, oziroma mlatvi, svoje pridelke prostovoljno, ker se jim je obljubilo da se oddana množina pozneje pri rekviziciji vzame v polno, toda to se ni zgodilo. Nekateri oblastveni organi so dotične „radovoljce“ pozneje celo zasmehovali, češ, da so se preneglili in da se oddana množina, ki je bila namenjena c. kr. okrajnemu glavarstvu, ne pa erarju, pri rekviziciji ne more upoštevati. — Na to se je od navzočih enoglasno izrekla opravičena želja, vodja izdajalnice kart za živila naj povpraša pri okrajnem gosodarskem uradu, oziroma pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ptuj, kdo posestnikom jamči za to, da bodo v resnici deležni onih ugodnosti, ki se jim obljublja za slučaj, če se spravi s prostovoljno oddajo žita potrebna množina skupaj, nadalje naj povpraša, oziroma naj govori okrajni gospodarski urad, kolikošno množino žita zahteva oblast od posestnikov občin naše župnije in sicer 1. ob ugodni letini, 2. ob srednji letini. Ko bo vodja izdajalnice kart za živila v tem oziru od oblasti jasno poročilo, naj skliče še enkrat shod in pri tej priliki se izjavijo posestniki, so li za prostovoljno oddajo ali pa so zadovoljni, da se še naprej rekvirira, kakor dozdaj.

Slov. Bistrica. Gostilno in hišo g. Ottowitza je kupil Slovenec g. Avguštin iz Žetal za 41.000 K. Ta nov gostilničar se je v Slov. Bistrici lepo upeljal s tem, da toči najcenejše vino in sadjevee. Sedaj ima torej v Slov. Bistrici samo še lekarnarjevo hišo, raz katere viši ob cesarskih slavnostih samonemška zastava. — Novi notar začne uradovati še le dne 1. maja v hiši g. Rasteiger nasproti hotela Neuhold.

Slov. Bistrica. Rajnik Černin je s svojo lahudjo resnično tudi naše slovenjebistriške purgarje okorajžil, da so poslali v svet grome in bliske proti Jugoslaviji. Ker pa občinski močje iz dolge čenčarije niso razumeli drugega, kot par besed, n. pr.: hece, švindl, lügnér, so jim morali gospod župan izjaviti proti Jugoslaviji prestaviti na slovensko. Hujše nesreče za enkrat ni bilo, ta jih čaka šele pri prihodnjih volitvah, ko bodo bistriški Slovenci že v Jugoslaviji možakarjem povedali, zakaj je mizar na občini napravil vrata.

Brezno ob Dravi. Bratovska nedelja sv. Miklavža se letos obhaja tukaj dne 28. aprila, t. j. četrto nedeljo po Veliki noči. Dvojno opravilo: ob sedmih in ob desetih dopoldne po letni uri in zahvalna pesem povodom godu presvite cesarice Zite (dne 27. aprila).

Smartno pri Slovenjgradu. Surovi nastop teh nemškutarskih pretenačev na slovenskem shodu v St. Janžu nas je še bolj navdušil za jugoslovanske ideje. Spoznali smo vsi, tudi taki, kateri dosedaj še niso imeli pravega pojma o držni nemškutarski sodrgi, kako na nizki stopinji omike stojijo naši narodni naprotniki. S svojim podivjanim obražanjem so sami nehote vzbudili v ljudstvu zavest, kako sveta in pravična je naša zahteva po svobodni Jugoslaviji pod habsburškim žezlom, od katere edine pričakujemo

pravico za naš teptani narod. Znani Lobe v Slovenjgradu je pred shodom izjavil: „Zakaj ravno sedaj prirejajo te shode, da bo le še dalje vojska!“ A vojsko zoper Slovence je vodil ravno on, v družbi Sulerja, Kramarja in Trumerja, kateri bodo baje (kakor se spodobi za take vojskovodje) prejeli plačilo, namreč da bodo odfrčali s stolcev svojih dosedanjih mastnih služb, k čemur jim bomo vsi slovenski kmetie in kmetice prav z veseljem ploskali, ker smo jih že davno do grla siti. Prešmentani shod, na katerem so se nemškutarski razgrajachi nalezli toliko smole, da se je ne bodo kmalu ali pa nikoli oprali! Pripomniti še moram, kakšni revčki so nemškutari. Kupiti si namreč ne morejo cesarskih trakov, a imeli bi jih vseeno radi. (Ali pa jih vsled njih ljubezni do Prusije le v oči bodejo, ne vem.) Zato pa hajdi v naši odsotnosti nad voz, na katerem, okinčanem z narodnimi in cesarskimi trobojnicami in traki, so se pripeljali Šmarčani na shod, po cesarska trake, ker na a način so prišli najbolj po ceni do njih. Pa bi se še radi imenovali poštene! Da jih ni sram! Mi pa, po tem shodu še bolj navdušeni kot kedaj prej, kličemo: Bog živi cesarja Karla! Bog živi dr. Korošca! Živela Jugoslavija!

Vransko. Čitalnica si je izbrala na svojem občnem zboru dne 7. aprila ta-le odbor: prvomestnik g. zdravnik dr. Serko, drugomestnik g. nadučitelj Jakše, tajnica gđe. Zinka Šventnerjeva, blagajničarka gđe. Marica Osetova.

Vransko. Za toli potrebno dobro letino prosit poromamo čez Sv. Križ na Sv. Uršulo, tako da boče sv. maša dne 2. majnika ob desetih v Kokarjih, dne 3. majnika okoli poldne v Sentvidu, kamor dojdejo romarji lahko z vlakom do Šoštanj, dne 4. majnika zjutraj sv. opravilo na Sv. Uršuli.

Sv. Pavel pri Preboldu. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 21. aprila, popoldne po večernicah, v Društvenem domu zgodovinsko igro „Junaške Blejke“ in šaloigro „Strahovi.“ Čisti dobiček je namenjen društvu „Dobrodelnost.“ Vstopnina 1—3 K. Pridite!

Celje. Župan dr. Jabornegg kupčuje z jajci. Blaga je sicer misel in skrb celjskega župana dr. Jabornegga, da tako očetovsko skrbi za mestne reveže ter jih na tako lahek način preskrbuje s cenanimi jajci. Kdor namreč prinese g. županu 13 jajec, dobi zato 1 kg sladkorja. Mestni reveži potem res dobijo 1 komad za 20 v, a malo jih je deležnih te dobrote. Vprašam samo: Kakšne so dnevne cene jajcem? Kako drag pa pride 1 kg sladkorja oni revji, ki je oddala zanj 13 jajc? Vsa zadeva se nam zdi zelo čudna. Drugod, posebno na kmetih glavarstva strašno natančno odmerijo sladkor. Celjski magistrat pa ga ima torej toliko na razpolago, da ga deli za jajce, kakor se mu zljubi.

Teharje. Naše Slovensko izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 21. aprila, popoldne ob 3. uri v čitalnici svoj letni občni zbor. Na vsoporedu je govor, poročilo odbora, pevske točke in ribji lov. Pridite množično!

Dramlje. Na Belo nedeljo je sfrfotal beli globček iznad hiše posestnika Vrbiča v Zalogu noseč preblago dušo nenadoma umrle gospe Vrbič proti nebesom. Bila je skrbna mati pobožnih otrok, dobrotnica ubožcev in tolažilnica nesrečnih. Kdo bo pač sedaj mogel nadomestovati skrbno mater, kdo bo tolažil moža in žalujoče otroke? V najslajše tolažilo jim ostanejo besede skrbne matere, ki kliče: »Saj zopet vidimo se nad zvezdami!«

Ponikva ob J. ž. — Dne 4. aprila t. l. smo spremili k zadnjemu počitku obče priljubljeno, spoštovano še le 34 let staro ženo Elizabeto Sitar, soprogo posestnika Jurija Sitar — p. d. Bezelovo iz okolice Jerebinjek. Zapustila je 7 maloletnih otrok in neutolažljivega soproga — Rajna je bila vzor ženam in materam v veliki občini Ponikva. Svoje otročiče, katere je vestno izgojevala, in svojega moža je ljubila in oskrbovala lepo. A bila je pa tudi radevolje vsej sosesčini v pomoč, ako so v nesreči potrebovali njeno radodarnost. Bila je pa tudi pripravljena za popravilo cerkve vsak dar prispevati. Zbrani govor prečastitega gospoda župnika na mirodvoru in množica spremljevalcev nam svedoči, da je bila rajna v resnici blagega srca, vrla žena in skrbna mati! Svetila ji večna luč!

Sv. Ema pri Pristavi. O shodu samem, ki je bil prepovedan, poročamo na drugem mestu. Tukaj vprašamo okrajno glavarstvo celjsko, zakaj je bil shod prepovedan? Utemeljena prepovedo ni. Ali se začne res uresničevati vladni sistem prepovedovanja slovenskih shodov radi tepenih nemškutarjev, ki silijo na naša zborovanja? Tudi šentemški shod je bil jasna priča in dokaz, da skušajo nemškutari, štajercijanci, vsa ta sodrga in druhal naša zborovanja onemogočevati. Šentemska nasilneža nista bila gotovo osamljena, toda v prvih vrstah

sta hotela biti. Ko so drugi videli, kako se jima godi, so bili mirni, ali pa so odšli. Pa kako je kaj takega mogoče pri Sv. Ema? Je naravno. Tam doli v Pristavi je brlog, je kovačnica, kjer se kovajo, odkoder izhajajo izdajalci slovenskega ljudstva šentemskega. Šentemčani, sedaj ste jih poznali v vsej njihovi hudobiji in nesramnosti. Grozili so potem tam doli v krčmi s kamenjem in z gnjilimi jajci našim voditeljem, našim možem. Ali je Zupanc dobil monopol za jajce zato, da bi z njimi njegovi podrepaniki blatili naše boritelje, naše može, naše ljudstvo? Gotovo je cela fara v nedeljo zvečer hudomušno govorila o tem, kaj se je godilo po večernicah pri Sv. Ema. Gotovo sta lekcija, ki sta jo dobila nasilneža in Zupancova zaupnika, ni navduševalno temuč kot mrzli črtek vplivala na pogum štajercijancev in nemškutarjev. Bodi vam to v svarilo, katerih ljudi se varate in recite: S takimi ljudmi proč iz naše sredine! Vladi pa povemo to: Le zabranjaj naše shode! Saj nemških ne prepoveduješ. Čim bolj jih boš prepovedovala, tem bolj se bo ukoreninjevala naša jugoslovanska država. Slovensko ljudstvo je že prešinjeno te rešilne misli, in slovenski požar, v katerem gori avstrijski jug, se ne da več ugasiti. Naše ljudstvo je zrelo za samostojno, avstrijsko-jugoslovansko državo. Zato jo bo tudi moralo dobiti.

Najnovejša poročila.

Cehi in Jugoslovani o Czerninovem odstopu.

Predsedstvo Češkega Svaza in Jugoslovanskega kluba se je sestalo dne 18. t. m. k skupnemu posvetovanju glede položaja, ki je nastal vsled spremembe v zunanem ministrtvu. Izdala se je naslednja izjava: Grof Czernin je podpisal aneksijsko politiko Nemčije in je tudi sam z drugimi pogrešenimi čini položil na zahodu novo užigalno snov; tako se je odstranil od edine mogoče poti, ki bi mogla priversti do miru. Njegov govor pred nepoklicanim forumom, v katerem je hujskal Nemce in Madžare proti našim sodržavljanom in je lahkomišlno sprožil debato o prejšnjih mirovnih poskusih, je podaljšal vojsko zopet za nedogleden čas.

Iz najnovejšega nemškega uradnega poročila.

Berlin, 18. aprila.

Včeraj nam je sovražnik prepustil velike dele Flandrijskega ozemlja, katero nam je svojčas v več mesecev trajajoči borbi pod ogromnimi žrtvami iztrgal. Korak za korakom se umikajočemu sovražniku so nemške čete odvzele mesta Poelkapelle, Langemarck in Zonnebecke ter ga potisnile zadaj za potok Steen. Tudi na severnem bregu reke Lys smo zavzeli nekaj ozemlja. Na obeh straneh reke Somme in sicer pri krajih Moreuil in Montdidier močnejši artilerijski boji.

Prodiranje Turkov na Kavkazu.

Dne 13. aprila se je po srditem boju posrečilo Turkom zavzeti rusko kavkaško trdnjavo Batum ob Črnem morju. Mesto šteje 35.000 prebivalcev in slovi vsled bogatih petrolejskih izvirkov, ki se nahajajo v bližini. V Batumu je bilo vjetih 600 ruskih častnikov in 250 mož, poveljnik posadke ter vpljenjenih 250 topov. Turške čete prodirajo proti slavnoznani rusko-kavkaški trdnjavi Kars.

Apno in cement se bo v kratkem prodajalo na postaji v Pesnici in se naj naroča v trgovini Birgmarjerja v Mariboru, Tegthofstr. 77, bodi si na drobno ali pa v celih vagonih.

Za svojo se da 6 mesecev stara deklica. Naslov: Erman Neža, Landwehr, 5. Maribor.

Majhen vinograd

zraven nekaj gozda, 1 njiva, z opeko krita hiša, stiskalnica, klet, hlev, vse novo v izmeri dveh orolov, krasna solčnata lega v Socki pri Novi cerkvi se prodaja za 6000 kron. Vpraša se: „Curhaus“ Dobrna pri Celju.

„Kurent.“ V Ljubljani bo s 1. julijem izšel humorističen list „Kurent.“ Da pa bo občinstvo že prej informirano o smeri in nameri tega šaljivega tednika, izide meseca aprila „Kurentov album.“ Ta humorističen almanah bo izšel v večjem obsegu ter bo bogato ilustriran z risbami in karikaturami naših domačih umetnikov. Rokopise sprejema uredništvo „Kurenta“ v Ljubljani, Križevniška ulica 9-II.

Cirilova Tiskarna v Mariboru vljudo naznanja vsem cenjenim odjemalcem, da je prisiljena od **zdaj naprej** pošiljati naročeno blago „priporočeno“, radi česar se bodo reči seveda podražile za 25. vin. Izgubi se namreč zdaj na pošti silno veliko pošiljatev, da celih velikih zavojev, česar seveda pošta ne povrne. Zato prosimo, da cenj. odjemalci kolikor mogoče naročijo več reči skupaj da se ne izda preveč za nepotrebne poštnine.

Molitvenike za birmance. Botri najrajši kupijo birmancu lep molitvenik za spomin. Prav je tako. Pa kje ga dobiti in kakšen naj bo? Kakor vsega, primanjkuje letos tudi molitvenikov, ker knjigovezi skoraj nič več ne delajo radi pomanjkanja materiala. Radi tega nekaterih molitvenikov ni več dobiti. **Tiskarna sv. Cirila v Mariboru še ima v zalogi in toplo priporoča** nekaj sledečih prav primernih **molitvenikov za birmance** v različnih vezavah, vse z **zlato obvezo s poštnino vred** po poleg stoječih cenah:

Marija Kraljica vseh svetnikov po K 3.10; 3.30; 4.10.

Marija varhinja nedolžnosti po K 2.90; 3.10.

Rajski glasovi po K 2.90; 3.10.

Češena si Marija po K 1.40; 2.90; 3.30.

Skrbi za dušo po K 2.90; 3.10; 4.10.

Duhovno veselje po K 3.—; 4.30; 4.70; 4.90.

Jezus prijatelj otrok po K 2.90; 3.60; 3.80.

Angelj varih po K 1.80.

Brez poštnine stanejo navedene knjige 40 vin. manj. Za **birmance** najbolj priporočamo „Duhovno veselje“, ker obsega ravno nauk o sv. Duha in razne pobožnosti k Bogu sv. Duha.

Naročili smo od navedenih knjig tudi boljše, dražje vezave, a še dozdaj sploh **nismo nič** dobili. Ako dobimo, jih še objavimo.

Ti molitveniki se lahko naročijo pri **Tiskarni sv. Cirila v Mariboru**. Doposlali se bodo priporočeno.

Delovanje usmiljenih bratov v Zaleu. Ko se je leta 1911 sprožila misel, da bi usmiljeni bratje zidali bolnišnico na Slov. Stajerskem, se je poskusilo na več krajih Savinjske doline dobiti za ta namen najpripravniji prostor. Spomladi leta 1912 se je končno določilo, da se zida bolnišnica blizu trga Zalec. Vodstvo usmiljenih bratov je takoj razposlalo nabiralne pole po celem Slov. Stajerskem, da razvidi, na kakšno pomoč sme računati pri tem delu človekoljubnega zavoda od strani slovensko-stajerskega prebivalstva. Ko so bile nabiralne pole koncem leta 1913 zbrane, je znašala obljubljenega svota okroglo K 160.000. Nameravana stavba bi bila stala 400.000 K. Vodstvo usmiljenih bratov v Gradcu je bilo v največji zadregi, kaj naj stori. Opustiti blagi namen, ni kazalo; saj so vendar povsod z veseljem pozdravljali misel o novi bolnišnici, četudi obljubljenega svota ne bi mogla pokriti teh velikih stroškov. Leta 1914 je na izbruhnila vojna. V svetovnem viharju so mnogi pozabili na bolnišnico, a pozabili ni na njo vodstvo usmiljenih bratov katero je še sedaj bolj nego prej hotelo uresničiti lepo misel, zakaj dolgotrajna vojna je pokazala krvavo potrebo nove samaritanske bolnišnice, katera bi naj za prvi čas bila namenjena v vojni poškodovanim vojakom-invalidom. Da je pa bilo mogoče resno misliti na uspeh, pripomogla sta blaga zakonska Franc in Terezija Nidorfer, veleposestnika v Vrbi pri Zaleu. Ta dva dolgoletna in velika dobrotnika usmiljenih bratov prepustila sta svoje posestvo vodstvu usmiljenih bratov z namenom, da se postavi ondi zavod za invalide vojakov. Pripravljalna dela za novo človekoljubno podjetje so se že začela na dan Žalostne Matere božje, dne 30. marca 1. 1917. Zavod je že odobrila cerkvena in svetna oblast in premil. knezoško-lavantinski so obljubili veliko svoto v ta namen ter obenim dovolili, da se že od 28. majnika 1917 sme služiti sv. maša za vse dobrotnike nameravanega zavoda v kapelici, katera se je narečila v Nidorferjevi hiši. Preč. g. Josip Jurčič, vpočojeni bivši dekan v Vuzenici, je prevzel začasno to službo. Vodstvo usmiljenih bratov se obrača tem potom do vseh svojih dobrotnikov v upolno prošnjo in s prepričanjem, da bodo vsi tisti, ki so obljubili lepe svote za stavbo poprej nameravane bolnišnice, da bodo tudi sedaj darovali za stavbo zavoda za invalide vojakov z imenom „Penzionat“, katerega hočejo usmiljeni bratje postaviti tako, da se spremeni zavod pozneje v bolnišnico, kakoršna je bila od začetka namenjena. Ako pa kateri dobrotnik, ki je že daroval obljubljeni znesek za bolnišnico, katera se v prvotnem namenu sedaj še ne bo odprla, ker je hiša za invalide sedaj veliko nujnejše potrebna, s tem namenom ni zadovoljen, lahko zahteva poslani znesek od vodstva usmiljenih bratov nazaj in sicer tekom 3 mesecev. Če se v tem času ne zgodi, je znamenje, da darujoče dano svoto za invalide hišo „Penzionat“ vodstvo usmiljenih bratov prosi vse svoje dobrotnike in nove dobrotnike, naj blagovolijo poslati prispevke za nameravano stavbo na: Vodstvo usmiljenih bratov za stavbo bolnišnice, Zalec. Za vsak poslani dar, domu na altar, se bo vodstvo pismeno zahvalo, kar bo služilo tudi kot potrdilo.

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:

Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.

Papirna prodajalna Pristernik, Tegetthoff-ova ulica.

Trafika Handl v Tegetthoff-ovi ulici, Trgovina Czadnik v Stolni ulici.

Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža). Papirna trgovina Weigl Glavni trg.

Lagler Jos. Schmidpl. Trafika Jož. Ortner, Schmidplatz 2.

Trafika v Gosposki ul. (nasproti hotelu nadvojvoda Ivan).

Trafika v Grajski ulici.

Coretti, Grajski trg 7. v Tegetthoff-ovi ulici (g. Žilko, blizu glavnega kolodvora).

Trafika Žilko, Melje.

Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi).

Papirna trgovina Scheidbach, Magdalenski trg 9.

Trafika Maher, Magdalenski trg.

Trafika Nerat, Franc Joželova cesta 31.

Kresnik Ana, Franc Joželova cesta 33.

Fleischmann v Krčevinah pri Mariboru. Hauptman Filip, Studenci pri Mariboru.

Andritz pri Gradcu:

Trafika Schlacher Marija.

Brežice:

Trgovina Antona Umek.

Celje:

Papirna trgovina Goričar & Leskošek.

Trafika v Narodnem Domu.

Knjigarna Adler.

Celovec:

Zeitungverschleiss Golob Amon.

Trgovina J Vajncert, Velikovska cesta 5.

Sv. Duh-Loče:

Kristl Ferdinand (organist).

Dobrna pri Celju:

Trafika Ropan Alojzija.

Dolenji Logatec:

Trafika A. Kraigher.

Fram:

Trgovina Janeza Kodrič.

Gradec:

Zeitungsstand A. Klöckl, Jakominiplatz.

Zeitungs-Exp. Kienreich, Sackstr. 4.

Guštanj (Koroško):

Trgovina Vinko Brundula.

Sv. Ilj pod Turjakom:

Izlaker Filip trg.

Št. Ilj v Slov. gor.:

Trgovca Ivan Plevnik

Sv. Jakob v Slov. gor.:

Trgovina Frid. Zinauer.

Sv. Jurij ob juž. žel.:

Trgovina M. Zorko.

Kozje:

Trafika Vahčić.

Laški trg:

Trgovina Ošolin Jos.

Sv. Lenart v Slov. gor.:

Trgovina Antona Zemljic.

Leoben:

Nickl Rupert.

Ljutomer:

Trgovina Alojzija Vrsič.

Herzog Ferd. trg.

Malanedelja:

Trgovina Senčar Fr.

Makole:

Košorok Martin, Jelovec.

Meran:

Litsner Otto, Meran trg.

Novacerkev pri Celju:

Jankovič Antonija.

Petrovče:

Trgovina Polanc Jozef.

Ptuj:

Trafika Franz Julije Glavni trg.

Pulj:

Kempotič Jos., knjigotiskar.

Podlehnik pri Ptuj:

Trgovina A. Marinič.

Radgona:

Weitzinger Ferdinand.

Trgovina Antona Korošec.

Trgovina A. Kreml.

Ruše pri Mariboru.

Organist Ivan Nep. Slaček.

V Slov. Bistrici:

Prodajalna Roze Pičl.

Slov. Gradec:

Trgovina Bastjancič.

Šmartin na Pohorju:

Trgovina Janeza Kos.

Šoštanj:

Trgovina Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:

Trgovina Peter Čaus.

Sv. Tomaž pri Ormožu:

Trgovina J. Kegel.

Sv. Vid pri Ptuj:

Trgovina D. Tombah.

Anton Kmetec, mostnar.

Veržej:

Trgovina Marije Koroša.

Vojnik:

Trgovina A. Brezovnik.

Vransko:

Brezovšek Ernest.

Žetale:

Trgovina Mat. Berlig.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Naročnina se najlože pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: **Upravištvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.** Posamezna številka stane 20 vin.

„Straža“ izhaja vsak ponedeljek in petek popoldne. Naročnina za „Stražo“ znaša za celo leto 12 K, za pol leta 6 K in za četrt leta 3 K. Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravištvo lista „Straža“, Maribor.** Pozamezna številka stane, kadar obsega 8 strani, 20 v, na 4 straneh pa 12 v.

Kdor še ni naročen na „Slov. Gospodar“ in „Stražo“, naj to takoj stori. Oba lista prinašata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču. Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v „Slov. Gosp.“ in „Stražo“.

Kot začetnik

se toplo priporočam preč. duhovščini in cerkvenim predstojništvom za vse v mojo stroko spadajoče delo:

Miloš Hohnjec,
kipar in zlatar v Celju,
Gaberje 18 (pri domobranski voj.)

Barve

za barvanje suknjenega blaga (štolov), kot črne, temno-modre, temno rjave, temno-rdeče, temno-zelene in temno sive. Vsak si sam lahko pobarva platno, volno in svilo, dobiva se v zabojčkih po 50 v. za izven Maribora franco proti predplačilu priporoča H. BILLERBECK, Maribor, Gosposka ul. št. 29.

Kupim

korenje, repo, kislo zelje, kislo repo, strd, drevesno škórjo, in ježice, po najvišjih cenah in tudi v vagonih za aprovizacije. Poudbe Karlu Rayer, Maribor, Tegethof ova ul. 57.

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg šte. 3, sraven gostilne „črnemu orlu“ se priporoča na obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnina 80 v. otroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh bojišč, pokrajine vseh dežel sveta v naravni velikosti, slikovite in resnične. Za mlo deparja in mlo lajubo čez se vidi mnogo zanimivosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „Panorama“ pride zopet, ker so vedno nove predstave.

Vina

beli, rdeči in črni (dalmatinska) od 56 l naprej. Liter po 5, 6 in 7 K po povzetju prodaja in razpošilja tvrdka F. Cvitanic vdova v Mariboru, Šolska ulica št. 5.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek**Celje**

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic XX po raznih cenah. XX Za gostilničarje: Papirnat servijete vsled novih predpisov namestniji v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Naznanilo.

Naznanjam, da sem kupil Jelek-Kukovičevo gostilno

**„k zlatemu jagnjetu“
v Mariboru**

na Tegetthoff-ovi ulici (vštric glavnega kolodvora).

Gostilniško obrt sem prevzel 1. aprila. Priporočam svojo gostilno cenj. prebivalstvu Maribora, okoličanom in potnikom, ki pridejo v Maribor.

Pristna vina! Domača kuhinja! Prijazna postrežba! Sobe za prenočišče!

Se priporoča v obilen obisk

Josip Golec,
gostilničar.

Naznanilo.

C. kr. avstrijski vojaški zaklad za vdove in sirote pod naj išjim pokroviteljstvom Njegovega cesarskega in kraljevega Apostolskega Velikanstva

Zavarovalni oddelek

otvoril je za politične okraje: Celje, Gornjigrad, Konjice, Brežice Slovenjgradec, Maribor, Ptuj, Ljutomer in Radgona

ekspozituro

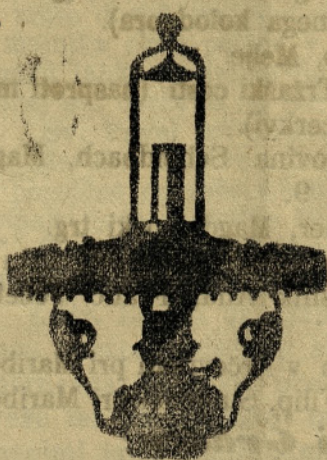
s sedežem v Mariboru,

Viktringhof ova ul. št. 25.

71

» Muzej »

Slovenskega zgodovinskega društva,
Maribor, Koroška cesta št. 10.
Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina.

Na debelo!

Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okrasnih predmetov. — Prevzette vseh steklarskih del pri cerkvah in domačih.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo**v Ljubljani**

registrovana zadruga z omelenim lamstvom.

Devoljuje članom posojila proti poročstvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vredne stnih papirjev ali zaznambi na službene prejeme.

Vračajo se posojila v 7 $\frac{1}{2}$, 15 ali 22 $\frac{1}{2}$ letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojilo, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno glavnice za 6.089.850 kron.

Eno cerkev ali altarno sliko poslika katol. umetnik, propagator umeni cirkevne, brezplačno, le povnitev režijskih stroškov. Podrobna pojasnila daje „Revue pro umeni cirkevni“, Praga-Vinograd, Krameriova 10. Češka.

Vojni invalid išče lahkega dela za hrano. Dopisi na upravo lista. 64

Zveplo za sode, kg K 36 — razpošilja po poštnem povzetju F. A. Krepek Maribor ob Dravi, Bismarkstrasse 19. 418

Izgubila

se je dne 25. marca proti 1/2, 12 uri ponoči na poti od kavarnice „Rathaus“ do državnega mosta kožuhata boa. Ista je sive barve, velike oblike in dobro ohranjena. Kdor jo je našel, se prosi, da jo proti nagradi odda mestnemu uradu za najdene predmete v Mariboru.

XXXXXXXXXXXX

**Kislo vodo
in vino**

razpošilja
A. Oset, p. Guštanj,
Koroško. 70

XXXXXXXXXXXX

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 $\frac{1}{2}$ %, proti uradni zastavi po 5 $\frac{1}{2}$ %. Obresti se pripisujejo h koncu leta 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne vloge se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj posebej razlikovalo od običajnega po postavi se postavi hranilno posojilnica (37.676) na razpisu. Lastni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

le članom in toar: za vnapilno proti poročstvu po 5 $\frac{1}{2}$ %, za vnapilno proti po 5 $\frac{1}{2}$ %, za vnapilno in poročstvo po 5 $\frac{1}{2}$ %, za na odloži breziti po 6%. Hranilne posojilnice na zastavo vrednostnih papirjev. Delova pri drugih denarnih posojilih provizije posojilnice v urejo last proti povrnitvi gotovih sredstev, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Posojila se vnapilno dala posojilnicam brezplačno, stranka plača le obroke.

Uradne ure

se v uradu ure in četrtak od 8. do 12. ure dopoldne in sredo petek od 8. do 10. ure dopoldne izjemni ponedelki. V uradnih urah se sprejemajo in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prejajo prostovoljno vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpisu domače hranilne razpisovalnice.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)